Meeting Book: Bamble kontrollutvalg (09.12.2019)

Bamble kontrollutvalg

Date: 2019-12-09T09:00:00

Location: Rådhuset, møterom Synken

Note:

Forfall meldes til utvalgets sekretariat på epost: benedikte.vonen@temark.no eller mobil: 90589043.

Vara møter bare etter eget varsel.

I tillegg møter følgende:
Ordfører Hallgeir Kjeldal, sak 30/19
Plan- og økonomisjef Gunn Ellen Berg, sak 31/19
Rådmann Geir Håvard Bjelkemyr-Østvang, sak 32/19
Vi gjør oppmerksom på at rekkefølgen på sakene er veiledende og kan bli endret underveis.

Saksliste

Møteinnkalling

5/19 Godkjenning av innkalling 9.12.2019 3

Møteprotokoll

5/19 Godkjenning av protokoll 20.9.2019 4

Saker til behandling

28/19 Nytt kontrollutvalg 2019-2023 Bamble 19

29/19 Kontrollutvalget - funksjon og oppgaver - Bamble 21

30/19 Samspill mellom kontrollutvalgetog ordfører - Bamble 47

31/19 Orientering om økonomisk situasjon og budsjett 2020 for Bamble kommune 49

32/19 Samspill mellom kontrollutvalget og rådmannen - Bamble 50

33/19 Overordnet revisjonsstrategi 2019 Bamble 52

34/19
Orientering om Risiko- og vesentlighetsvurderinger og planer for forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll 2020-2023 Bamble 67

35/19 Møte- og arbeidsplan 2020 for Bamble kontrollutvalg 73

36/19 Orienteringer fra revisor 9.12.2019 77

37/19 Referatsaker 9.12.2019 78

38/19 Eventuelt 9.12.2019 79

Temark

Agder og Telemark kontrollutvalgssekretariat IKS

Arkivsak-dok. 19/00044-29
Saksbehandler Benedikte Muruvik Vonen

Saksgang	Møtedato
Bamble kontrollutvalg	09.12.2019

Godkjenning av innkalling 9.12.2019

Forslag fra sekretariatet:

Innkalling til møte 9.12.2019 godkjennes.

Temark

Agder og Telemark kontrollutvalgssekretariat IKS

Arkivsak-dok. 19/00044-30
Saksbehandler Benedikte Muruvik Vonen

Saksgang	Møtedato
Bamble kontrollutvalg	09.12.2019

Godkjenning av protokoll 20.9.2019

Forslag fra sekretariatet:

Protokoll fra møte 20.9.2019 godkjennes.

Vedlegg:
Protokoll 20.09.2019 Bamblekontrollutvalg

Temark

Agder og Telemark kontrollutvalgssekretariat IKS

Møteprotokoll

Bamble kontrollutvalg

Dato:	20.09.2019 kl. 9:00 – 10:40
Sted:	Rådhuset, møterom Hørsfjell (3. etasje)
Arkivsak:	19/00044
Til stede:	Bård Hoksrud (leder), Tom Rune Olsen (medlem)
Møtende varamedlemmer:	Steinar Johnsen (vara for Aase Kristine Salen Hagen), Nils Jacob Bleikelia (vara for Carl-Otto Thommesen), Svein Inge Nyhus (vara for Ann Helen Storø)
Forfall:	Aase Kristine Salen Hagen (nestleder), Carl-Otto Thommesen (medlem), Ann Helen Storø (medlem)
Andre:	Utvalgsleder Steinar Syvertsen, sak 18/19 Oppdragsrevisor Lisbet Fines (sak 20/19 og 24/19)
Protokollfører:	Benedikte Muruvik Vonen (Temark)

Sakskart

			Side
			Møteinnkalling
4/19	19/00044-22	Godkjenning av innkalling 20.9.2019	3
			Møteprotokoll
4/19	19/00044-23	Godkjenning av protokoll 17.6.2019	4
			Saker til behandling
18/19	16/12895-40	Bamble kommunes leieforhold Skjærgårdshallen AS	5
19/19	19/15464-1	Budsjett for kontrollarbeidet 2020 Bamble	6

20/19	19/14714-2	Overordnet revisjonsstrategi 2019 Bamble	7
21/19	18/11728-7	Oppstart av forvaltningsrevisjon Arkiv og journal	8
22/19	19/10234-9	Bestilling av risiko- og vesentlighetsvurdering som grunnlag for plan for eierskapskontroll 2020-2023	9
23/19	19/10234-10	Innspill til planer for forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll 2020-2023	10
24/19	19/02851-7	Orienteringer fra revisor 20.9.2019	11
25/19	19/02862-8	Referatsaker 20.9.2019	12
26/19	19/15465-1	Evaluering av kontrollutvalgets arbeidsform og saker	13
27/19	19/02856-7	Eventuelt 20.9.2019	14

Sakene ble behandlet i følgende rekkefølge:
18-19/19, 21-23/19, 25-27/19, 20/19, 24/19

Langesund, 20.09.2019

Bård Hoksrud
Kontrollutvalgsleder

Benedikte Muruvik Vonen
Rådgiver Temark

Møteinnkalling

4/19 Godkjenning av innkalling 20.9.2019

Behandlet av	Møtedato	Saksnr
1 Bamble kontrollutvalg	20.09.2019	4/19

Forslag fra sekretariatet:

Innkalling til møte 20.9.2019 godkjennes.

Møtebehandling

Votering
Enstemmig for forslag til vedtak.

Vedtak
Innkalling til møte 20.9.2019 godkjennes.

[Lagre] [Lagre endelig vedtak]

Møteprotokoll

4/19 Godkjenning av protokoll 17.6.2019

Behandlet av	Møtedato	Saksnr
1 Bamble kontrollutvalg	20.09.2019	4/19

Forslag fra sekretariatet:

Protokoll fra møte 17.6.2019 godkjennes.

Møtebehandling

Votering
Enstemmig for forslag til vedtak.

Vedtak
Protokoll fra møte 17.6.2019 godkjennes.

[Lagre] [Lagre endelig vedtak]

Saker til behandling

18/19 Bamble kommunes leieforhold Skjærgårdshallen AS

Behandlet av	Møtedato	Saksnr
1 Bamble kontrollutvalg	20.09.2019	18/19

Forslag fra sekretariatet:

Saken tas til orientering og avsluttes fra kontrollutvalgets side.

Møtebehandling
Utvalgsleder Steinar Syvertsen redegjorde for prosessen i utvalg som har vurdert Bamble kommunes leieforhold til Skjærgårdshallen AS og svarte på spørsmål.

Votering
Enstemmig for forslag til vedtak.

Vedtak
Saken tas til orientering og avsluttes fra kontrollutvalgets side.

[Lagre] [Lagre endelig vedtak]

19/19 Budsjett for kontrollarbeidet 2020 Bamble

Behandlet av	Møtedato	Saksnr
1 Bamble kontrollutvalg	20.09.2019	19/19

Forslag fra sekretariatet:

Kontrollutvalget innstiller følgende til kommunestyret:

Kommunestyret vedtar forslag til budsjett for kontrollarbeidet 2020 i Bamble kommune med en ramme på kr 1 735 000.

Kontrollutvalget sitt budsjettforslag skal følge budsjettsaken til kommunestyret via formannskapet.

Møtebehandling
Sekretariatet innledet kort i saken og svarte på spørsmål.

Kontrollutvalget ønsket å legge til rette for ytterligere kurs og opplæring pga. nytt utvalg, og vil derfor øke totalrammen til kr 1 800 000.

Endringsforslag til vedtak:
«[…] en ramme på **kr 1 800 000**. […]»

Votering
Enstemmig for forslag til vedtak med endringsforslag fremsatt i møtet.

Vedtak
Kontrollutvalget innstiller følgende til kommunestyret:

Kommunestyret vedtar forslag til budsjett for kontrollarbeidet 2020 i Bamble kommune med en ramme på kr 1 800 000.

Kontrollutvalget sitt budsjettforslag skal følge budsjettsaken til kommunestyret via formannskapet.

[Lagre] [Lagre endelig vedtak]

20/19 Overordnet revisjonsstrategi 2019 Bamble

Behandlet av	Møtedato	Saksnr
1 Bamble kontrollutvalg	20.09.2019	20/19

Forslag fra sekretariatet:

Overordnet revisjonsstrategi 2019 for Bamble kommune tas til orientering.

Møtebehandling
Oppdragsrevisor Lisbet Fines la frem overordnet revisjonsstrategi 2019. Hun viste til at revisjonen også utøver en viss etterlevelseskontroll, uten at dette fremgår direkte av revisjonsstrategien. Dette skyldes at nye regler for etterlevelseskontroll først trer i kraft med ny kommunelov for revisjon av regnskapsåret 2020. Hun svarte på spørsmål.

Votering
Enstemmig for forslag til vedtak.

Vedtak
Overordnet revisjonsstrategi 2019 for Bamble kommune tas til orientering.

[Lagre] [Lagre endelig vedtak]

21/19 Oppstart av forvaltningsrevisjon Arkiv og journal

Behandlet av	Møtedato	Saksnr
1 Bamble kontrollutvalg	20.09.2019	21/19

Forslag fra sekretariatet:

Forslag til vedtak legges frem i møtet.

Møtebehandling
Sekretær innledet kort i saken og svarte på spørsmål.

Forslag til vedtak fremsatt i møtet:
Kontrollutvalget tar varsel om oppstart av forvaltningsrevisjon Arkiv og journal til orientering. Kontrollutvalget ber om at temaet Kommunens håndtering av arkivverdig materiale på sosiale medier blir lagt til i prosjektet.

Budsjettmidler omdisponeres fra Andre kostnader, hvor det var avsatt midler til en selskapskontroll som ikke ble gjennomført i 2019. Kontrollutvalget ber om en melding fra revisjonen om konkretisering av problemstillingen og kostnadsanslag for tilleggsbestillingen.

Votering
Enstemmig for forslag til vedtak fremsatt i møtet.

Vedtak
Kontrollutvalget tar varsel om oppstart av forvaltningsrevisjon Arkiv og journal til orientering. Kontrollutvalget ber om at temaet Kommunens håndtering av arkivverdig materiale på sosiale medier blir lagt til i prosjektet.

Budsjettmidler omdisponeres fra Andre kostnader, hvor det var avsatt midler til en selskapskontroll som ikke ble gjennomført i 2019. Kontrollutvalget ber om en melding fra revisjonen om konkretisering av problemstillingen og kostnadsanslag for tilleggsbestillingen.

[Lagre] [Lagre endelig vedtak]

22/19 Bestilling av risiko- og vesentlighetsvurdering som grunnlag for plan for eierskapskontroll 2020-2023

Behandlet av	Møtedato	Saksnr
1 Bamble kontrollutvalg	20.09.2019	22/19

Forslag fra sekretariatet:

Bamble kontrollutvalg bestiller risiko- og vesentlighetsanalyse av kommunens eierskap i tråd med ny kommunelov § 23-4 fra Telemark kommunerevisjon IKS. Analyse forventes levert i løpet av våren 2020. Det forventes at både avtroppende og nytt kontrollutvalg blir involvert i analyseprosessen.

Møtebehandling
Sekretariatet redegjorde kort for saken.

Votering
Enstemmig for forslag til vedtak.

Vedtak
Bamble kontrollutvalg bestiller risiko- og vesentlighetsanalyse av kommunens eierskap i tråd med ny kommunelov § 23-4 fra Telemark kommunerevisjon IKS. Analyse forventes levert i løpet av våren 2020. Det forventes at både avtroppende og nytt kontrollutvalg blir involvert i analyseprosessen.

[Lagre] [Lagre endelig vedtak]

23/19 Innspill til planer for forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll 2020-2023

Behandlet av	Møtedato	Saksnr
1 Bamble kontrollutvalg	20.09.2019	23/19

Forslag fra sekretariatet:

Forslag til vedtak legges frem i møtet.

Møtebehandling
Kontrollutvalget drøftet ulike fag-, tjeneste- og forvaltningsområder.

Forslag til vedtak fremsatt i møtet:
Kontrollutvalget gir følgende innspill til risiko- og vesentlighetsvurderinger som grunnlag for plan for forvaltningsrevisjon og plan for eierskapskontroll 2020-2023:

- Oppfølging av vedtak vedr. Skjærgårdshallen (regnskapsmessig skille)
- Økonomioppfølging av investeringsprosjekter
- Renovasjon i Grenland (utsatt i 2019)
- Eierskapskontroll vedr. kompetansesammensetning i styrer (kriterier i eierskapsstrategien?)
- Bemanningssituasjon og organisering pleie og omsorg

Votering
Enstemmig for forslag til vedtak fremsatt i møtet.

Vedtak
Kontrollutvalget gir følgende innspill til risiko- og vesentlighetsvurderinger som grunnlag for plan for forvaltningsrevisjon og plan for eierskapskontroll 2020-2023:

- Oppfølging av vedtak vedr. Skjærgårdshallen (regnskapsmessig skille)
- Økonomioppfølging av investeringsprosjekter
- Renovasjon i Grenland (utsatt i 2019)
- Eierskapskontroll vedr. kompetansesammensetning i styrer (kriterier i eierskapsstrategien?)
- Bemanningssituasjon og organisering pleie og omsorg

[Lagre] [Lagre endelig vedtak]

24/19 Orienteringer fra revisor 20.9.2019

Behandlet av	Møtedato	Saksnr
1 Bamble kontrollutvalg	20.09.2019	24/19

Forslag fra sekretariatet:

Saken tas til orientering.

Møtebehandling
Oppdragsrevisor Lisbet Fines redegjorde for løpende revisjonsoppgaver og svarte på spørsmål. Tema som ble diskutert:

- Etterlevelse av personvernregler, tilgangsstyring i systemer, regler i arbeidsmiljølov og lov om offentlige anskaffelser
- Møter med rådmannen, økonomi og regnskap, teknisk og eiendom
- Godt i gang med løpende revisjon
- Kontrollutvalget får melding uansett dersom det oppdages misligholdssaker

Votering
Enstemmig for forslag til vedtak.

Vedtak
Saken tas til orientering.

[Lagre] [Lagre endelig vedtak]

25/19 Referatsaker 20.9.2019

Behandlet av	Møtedato	Saksnr
1 Bamble kontrollutvalg	20.09.2019	25/19

Forslag fra sekretariatet:

Saken tas til orientering.

Møtebehandling

1. Kommunestyrets behandling av saker fra/av særlig betydning for kontrollutvalget:
    a. 20.06.2019:
        i. PS 28/19 Driftsrapport 1. tertial 2019
        ii. PS 29/19 Omstilling 2019-2021, status mai 2019
        iii. PS 35/19 Rapport og konklusjon fra arbeidsgruppe – Skjærgårdshallen
    b. 05.09.2019:
        i. PS 43/19 Reglement for politiske organer og delegasjon i Bamble kommune 2019-2023
        ii. PS 46/19 Rapport fra forvaltningsrevisjonen Byggesaksbehandling
2. Obligatorisk opplæring for nye kontrollutvalg Bø 20.11.2019
3. Neste ordinære møte 9.12.2019
4. Sekretariatet orienterte kort om endringer i sekretariatet og mulig omfordeling av kommuner

Votering
Enstemmig for forslag til vedtak.

Vedtak
Saken tas til orientering.

[Lagre] [Lagre endelig vedtak]

26/19 Evaluering av kontrollutvalgets arbeidsform og saker

Behandlet av	Møtedato	Saksnr
1 Bamble kontrollutvalg	20.09.2019	26/19

Forslag fra sekretariatet:

Saken legges frem uten forslag til vedtak.

Møtebehandling
Kontrollutvalget evaluerte arbeidet i kontrollutvalget.

Ledelse, sekretariat, kontrollutvalget som kollegium og samarbeidet med revisjonen har fungert svært godt. Positivt å være medlem i kontrollutvalget - lærer mye om kommunen. Kontrollutvalget har vært gode på konsensusløsninger – politisk utvalg, men ikke partipolitikk. Medlemmene har vært flinke til å løfte inn saker til utvalget.

Det kan være tungt å sette seg godt nok inn i saker for å stille de rette spørsmålene til administrasjonen. Mulig å gå dypere inn i saker på forhånd? Gi rom for sekretariatet til å forberede sakene. Konkretisere bestillingene mer? Gjerne oppfordre til skriftlige innspill utenfra. Positivt med god tid til å forberede seg fra papirene sendes ut til møtet holdes.

Forslag til vedtak:
Kontrollutvalget gir følgende innspill til nytt kontrollutvalg:
- Gå gjennom avtroppende kontrollutvalg sin evaluering
- Prøve å være konsensusorientert
- Åpne for gode diskusjoner
- Videreføre arbeidsformen

Votering
Enstemmig for forslag til vedtak fremsatt i møtet.

Vedtak
Kontrollutvalget gir følgende innspill til nytt kontrollutvalg:
- Gå gjennom avtroppende kontrollutvalg sin evaluering
- Prøve å være konsensusorientert
- Åpne for gode diskusjoner
- Videreføre arbeidsformen

[Lagre] [Lagre endelig vedtak]

27/19 Eventuelt 20.9.2019

Behandlet av	Møtedato	Saksnr
1 Bamble kontrollutvalg	20.09.2019	27/19

Møtebehandling
Ingen saker.

Votering

Vedtak

[Lagre] [Lagre endelig vedtak]

Temark

Agder og Telemark kontrollutvalgssekretariat IKS

Arkivsak-dok. 19/17849-1
Saksbehandler Benedikte Muruvik Vonen

Saksgang	Møtedato
Bamble kontrollutvalg	09.12.2019

Nytt kontrollutvalg 2019-2023 Bamble

Forslag fra sekretariatet:

Saken tas til orientering.

Bakgrunn for saken:

Formålet med saken er å bli litt kjent, få kvalitetssikret kontaktinformasjon og informert om praktiske forhold rundt møter mm.

Saksopplysninger:

Bamble kommunestyre valgte nytt kontrollutvalg i det konstituerende kommunestyremøtet 10.10.2019. Fire medlemmer i det nye kontrollutvalget har deltatt på opplæring i Tønsberg 11.11.2019 eller i Bø 20.11.2019.

Kontrollutvalget 2019-2023:

Leder: *Bård Hoksrud (Frp)*
Nestleder: *Steinar Johnsen (H)*
Medlem: *Anita Simonsen (Frp)*
Medlem *Mette Arctander (Ap)*
Medlem *Svein Kjennerud (Sp)*

Vara:
For H, Krf, Frp:
Halvor Thommessen (H)
Jon Arne Nilsen (H)
Signe Marit Prestegård Rise (Krf)
Anne Thommessen Fløtlo (Frp)

For Ap, Sp, SV:
Rune Tveita (Ap)
Ingvald Dahl (Sp)
Solveig Bugtene (SV)
Trude Tangen (Ap)

Sekretariats- og revisjonstjenester

Bamble kommune har valgt å delta i to interkommunale selskap for å utføre kontrolloppgavene. Dette er Telemark kommunerevisjon IKS for revisjonsoppgaver og Agder og Telemark Kontrollutvalgssekretariat IKS (Temark) for sekretariatsoppgaver. Bamble kommune er deleier i begge selskaper. Begge selskaper er uavhengig av kommunens administrasjon, og selskapene er uavhengige av hverandre.

Telemark kommunerevisjon IKS utfører regnskapsrevisjon, forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll for Bamble kommune. Innen regnskapsrevisjon er oppdragsrevisor for Bamble kommune *Lisbet Fines*. Oppdragsansvarlig regnskapsrevisor er daglig leder *Kjell Ekman*. Oppdragsansvarlig forvaltningsrevisor er *Kirsti Torbjørnson*. Revisor har møte- og talerett i kontrollutvalgets møter. Ved behandling av forvaltningsrevisjonsrapporter, er det gjerne den forvaltningsrevisoren som har vært mest involvert i revisjonsoppdraget som stiller i møtet. Fra 1.1.2020 slås Telemark kommunerevisjon IKS sammen med Vestfold kommunerevisjon IKS. Nytt navn blir Vestfold og Telemark revisjon IKS.

Temark forbereder sakene til kontrollutvalget og skriver alle saksfremlegg, gir løpende rådgivning, følger opp utvalgets vedtak, bistår kontrollutvalget i praktisk tilrettelegging og oppfølging av møter, og koordinerer aktørene. I det løpende arbeidet er sekretariatet bindeledd mellom utvalg og revisjon og mellom utvalg og administrasjon, og sekretariatet utfører oppgaver på vegne av kontrollutvalget. Sekretariatet har p.t. sju ansatte og fast sekretær for kontrollutvalget i Bamble kommune er p.t. *Benedikte Muruvik Vonen*. Fra 1.1.2020 trer flere kommuner fra Vestfold inn i selskapet, og sekretariatet blir landets største i antall oppdrag. Nytt navn blir Vestfold, Telemark og Agder kontrollutvalgssekretariat IKS (Vetaks) og antall ansatte totalt øker noe. Ny fast sekretær for Bamble kontrollutvalg vil da være *Anja Ottervang Homleid*.

Etter en presentasjonsrunde vil sekretariatet gå gjennom

- Kontroll av valgbarhet
- Oppdatere kontaktinformasjon
- Nettbrett
- Tilgang til og offentliggjøring av sakspapirer
- Godkjenning av protokoller
- Godtgjørelser mm.

Vurdering fra sekretariatet:

Sekretariatet ønsker alle lykke til og ser frem til godt samarbeid med det nye utvalget.

Temark

Agder og Telemark kontrollutvalgssekretariat IKS

Arkivsak-dok. 19/17854-1
Saksbehandler Benedikte Muruvik Vonen

Saksgang	Møtedato
Bamble kontrollutvalg	09.12.2019

Kontrollutvalget - funksjon og oppgaver - Bamble

Forslag fra sekretariatet:

Kontrollutvalget tar redegjørelsen til orientering.

Bakgrunn for saken:

Kontrollutvalget er et utvalg med en særskilt stilling etter kommuneloven. Sekretariatet gir i dette saksframlegget en oversikt over rammene for kontrollutvalgets arbeid.

Saksopplysninger:

Ordningen med kontrollutvalg ble lovfestet i 1992. Bakgrunnen for at kontrollutvalgene ble opprettet var at man ville sikre kommunene en egenkontroll basert på demokratiske prinsipper. Dette ble sett på som en del av det kommunale selvstyret og skulle bidra til å redusere behovet for statlig tilsyn og kontroll.

Intensjonene er beholdt og styrket i ny kommunelov fra 2018, som i det alt vesentligste trådte i kraft fra det konstituerende møtet i kommunestyret 10.10.2019. Her er flere punkter som tidligere lå i forskrift løftet inn i loven.

I henhold til kommuneloven § 22-1 er det kommunestyret som har det øverste ansvaret for å kontrollere kommunens virksomhet. Kommunestyret skal så velge et eget kontrollutvalg som skal føre løpende kontroll på deres vegne. Kontrollutvalget er uavhengig av administrasjonen, og utvalget er kun underlagt kommunestyret.

Kontrollutvalget skal ha tilgang til nødvendige ressurser for å fylle rollen, blant annet økonomiske ressurser og bistand fra et uavhengig sekretariat. Kontrollutvalget bestiller revisjonstjenester fra kommunens revisor, som står for all revisjon (regnskapsrevisjon, forvaltningsrevisjon, eierskapskontroll) og en del andre kontrolloppgaver.

Kontrollutvalgets oppgaver
Kontrollutvalgets viktigste oppgave er å kontrollere at kommunestyrets vedtak og intensjoner følges opp av kommunedirektøren (rådmannen), og at kommunen drives i samsvar med lovverket. Utvalgets oppgaver er lovfestet i kommunelovens § 23-2, og i forskrift om kontrollutvalg og revisjon. Kontrollutvalget skal ifølge kommuneloven påse at disse oppgavene blir utført:

> *Regnskapsrevisjon.* Kontrollutvalget skal påse at kommunens årsregnskap blir revidert på en betryggende måte, holde seg løpende orientert om revisjonsarbeidet, og påse at revisjonsarbeidet

foregår i samsvar med lov, forskrift og God kommunal revisjonsskikk. Kontrollutvalget skal avgi en uttalelse om årsregnskapet til kommunestyret og påse at revisors påpekninger til årsregnskapet blir fulgt opp.

Forvaltningsrevisjon. Dette innebærer å gjennomføre systematiske vurderinger av økonomi, produktivitet, regeletterlevelse, måloppnåelse og virkninger ut fra kommunestyrets vedtak. I praksis er dette en form for evaluering av kommunens tjenesteproduksjon. Kontrollutvalget vurderer behovet for, planlegger og bestiller forvaltningsrevisjoner. Det skal utarbeides en plan for forvaltningsrevisjon, som skal baseres på en risiko- og vesentlighetsvurdering av kommunens virksomhet og virksomheten i kommunens selskaper. Planen skal vedtas av kommunestyret, men det kan delegeres til utvalget å gjøre endringer i planen underveis i perioden. Utvalget rapporterer resultatene fra hver forvaltningsrevisjon til kommunestyret. Utvalget følger også opp kommunestyrets vedtak knyttet til forvaltningsrevisjoner.

Eierskapskontroll. Dette innebærer å kontrollere om den som utøver kommunens eierinteresser, gjør dette i samsvar med lover og forskrifter, kommunestyrets vedtak og anerkjente prinsipper for eierstyring. Kontrollutvalget skal utarbeide en plan for eierskapskontroll, som skal baseres på en risiko- og vesentlighetsvurdering av kommunens eierskap. Planen skal vedtas av kommunestyret, men det kan delegeres til utvalget å gjøre endringer i planen underveis i perioden. Utvalget rapporterer resultatene av arbeidet til kommunestyret og følger opp kommunestyrets vedtak knyttet til eierskapskontroller.

Budsjett. Kontrollutvalget utarbeider årlig forslag til budsjett for kontrollarbeidet i kommunen. Kontrollutvalget har spilt inn et forslag om en budsjettramme på 1 800 000 kr for 2020. Av dette går kr 314 000 til driften av kontrollutvalget (møtegodtgjørelser, kurs/opplæring, bevertning mm., andre kontrolltjenester), kr 286 000 til drift av sekretariatet og kr 1 200 000 til planlagte revisjonshandlinger. Kontrollutvalgets forslag til budsjett for 2020 som ble oversendt til kommunestyret høsten 2019 er vedlagt saken.

Valg av revisjonsordning og valg av revisor. Det er svært sjelden denne saken er til behandling i kontrollutvalget, men i slike tilfeller avgir utvalget innstilling til kommunestyret om valg av revisjonsordning, eventuelt også om valg av revisor. Kommunen er i dag medeier i Telemark kommunerevisjon IKS, og kjøper sine revisjonstjenester derfra.

I tillegg plikter kontrollutvalget å utføre de oppgavene kommunestyret måtte pålegge utvalget. I slike sammenhenger må utvalget vurdere om de har tilstrekkelige ressurser til å utføre oppgaven innenfor gjeldende budsjett, eller om de må be om tilleggsressurser.

Utover lovpålagte oppgaver og oppgaver pålagt av kommunestyret, står kontrollutvalget fritt til å ta opp andre saker til behandling, innenfor sitt mandat og sine ressurser. Utvalget kan fremme saker for behandling i kommunestyret og innstiller i den forbindelse til vedtak. Kontrollutvalget kan imidlertid ikke kreve at kommunestyret realitetsbehandler saker som ikke er lovpålagt eller pålagt av kommunestyret. Utvalget har ikke instruksjonsmyndighet overfor administrasjonen, men kan be om å få tilslutning til pålegg til administrasjonen fra kommunestyret. Kontrollutvalget kan også kreve at rådmannen møter i kontrollutvalget til behandlingen av saker.

Kontrollutvalgets rettigheter og plikter

Generelt

Leder i kontrollutvalget har møte- og talerett i kommunestyret når saker fra kontrollutvalget skal behandles. Leder kan delegere denne retten til et annet medlem. Det er viktig at denne retten benyttes, og at ordfører gir kontrollutvalget egen taletid, slik at utvalget kan informere om aktuelle saker i forbindelse med kommunestyrets behandling. Spesielt gjelder dette behandlingen av årsregnskap og rapporter fra forvaltningsrevisjoner og eierskapskontroller. Når kontrollutvalgsleder får mulighet til å presentere sakene for kommunestyret, får kommunestyret et bedre grunnlag for behandling av sakene. Presentasjon

av sakene vil også bidra til å synliggjøre kontrollutvalgets arbeid, og til å sette kommunestyret bedre i stand til å forstå og bruke kontrollutvalget aktivt som sitt kontrollorgan.

Bamble kommunes reglementer for folkevalgte organer gjelder også for kontrollutvalget, så langt det er mulig. Det er imidlertid kontrollutvalgssekretariatet som ivaretar all saksforberedelse for kontrollutvalget, siden utvalget er pålagt i lov å ha et sekretariat som er uavhengig av kommunens administrasjon.

Innsynsrett
Kontrollutvalget kan be om enhver opplysning eller tilgang til ethvert dokument i kommunen, uavhengig av bestemmelser om taushetsplikt og eventuelt bestemmelser om unntak fra offentlighet. Som en følge av bestemmelsene om innsynsrett i kommuneloven kan kontrollutvalgets medlemmer få innsyn i fullstendige sakspapirer og protokoller fra politiske utvalg, inkludert saker som er unntatt offentlighet. Kontrollutvalget kan få innsyn i taushetsbelagte dokumenter på forespørsel. Det er viktig å merke seg at denne retten ligger til kontrollutvalget som *kollegium*, ikke til det enkelte medlem.

Innsynsretten gjelder også for selskaper som direkte eller indirekte er heleid av kommunen selv, eller som eies sammen med andre kommuner/fylkeskommuner. Kontrollutvalget skal varsles om møter i generalforsamling, representantskap og tilsvarende organer, og har rett til å være til stede i disse møtene. Innsynsrett og rett til undersøkelser gjelder også overfor andre virksomheter som utfører oppgaver på vegne av kommunen, men her skal innsynet og undersøkelsene bare omfatte det som er nødvendig for å undersøke om kontrakten blir oppfylt.

Taushetsplikt
Den vide innsynsretten gir kontrollutvalget omfattende innsyn, samtidig har utvalget et ansvar for ikke å misbruke innsynsretten eller opplysningene som innhentes. Medlemmer i kontrollutvalget er underlagt forvaltningslovens bestemmelser om taushetsplikt. Taushetsplikten gjelder også etter at medlemmene har trådt ut av kontrollutvalget.

Det er en vanlig misforståelse at folkevalgte kan pålegges taushetsplikt for alle typer opplysninger som kommer frem i lukkede møter. Dette er ikke riktig. Kun opplysninger som er taushetsbelagt i eller i medhold av lov er underlagt taushetsplikt.

Habilitet
Medlemmene i politiske organ skal be om å få vurdert egen habilitet dersom organet behandler saker der de selv eller noen av deres nærmeste har interesser eller er part, eller der det kan foreligge andre forhold som er egnet til å svakke tilliten til vedkommendes upartiskhet. Dette gjelder også kontrollutvalgets medlemmer. Medlemmene bør henvende seg til sekretariatet dersom de er i tvil om egen habilitet for å få en vurdering av spørsmålet og sikre at vara innkalles ved behov. Det er utvalget som avgjør om et medlem er habil eller ikke til å delta i behandlingen av en sak.

Møteplikt
Et kontrollutvalgsmedlem som ikke kan møte på grunn av lovlig forfall, skal uten opphold melde dette med forfallsgrunn til sekretariatet, som straks varsler/kaller inn varamedlem.

Aktuelle diskusjonstema:
Mediekontakt
Ønsker kontrollutvalget å ha en aktiv rolle overfor media og kommunens innbyggere? Hvilken praksis ønsker i så fall utvalget å legge seg på?

Saker og møter
Har utvalget ønsker angående sekretariatets saksfremstilling eller hvordan møtene avholdes? I hvor stor grad ønsker kontrollutvalget å legge møter utenfor kommunehuset? Utvalget kan gjennomføre virksomhetsbesøk hos kommunens virksomheter eller hos selskaper der kommunen har eierinteresser. Det er mulig å avholde utvalgsmøte der dersom forholdene ellers ligger til rette for dette. Møteplanen behandles i egen sak.

Opplæringsbehov
Kontrollutvalget vil i de kommende møtene få mer informasjon om arbeidsoppgavene, blant annet vil medlemmene høre mer om forvaltningsrevisjon, eierskapskontroll og regnskapsrevisjon. Det er i budsjettet også tatt høyde for at utvalgsmedlemmene kan delta på en eller to sentrale konferanser i regi av Norges Kommunerevisorforbund (januar) og Forum for Kontroll og Tilsyn (juni), og i tillegg sekretariatets regionale vår- og høstkonferanse. Utvalget kan diskutere om opplæringsbehovet bør dekkes på andre måter, for eksempel studietur, egne kursopplegg og deltakelse på andre kurs og konferanser, innenfor det budsjettet som blir vedtatt.

For nærmere informasjon om sakene som har vært oppe i kontrollutvalget, viser sekretariatet til www.temark.no, der alle sakspapirer og protokoller legges ut fortløpende. For oversikt over plan for forvaltningsrevisjon og plan for selskapskontroll for perioden 2015-2019 og annen informasjon om kontrollutvalgets virksomhet, viser sekretariatet til vedlagte Årsmelding 2018 for Bamble kontrollutvalg. Kontrollutvalget rapporterer hvert år til kommunestyret om resultatet av sin virksomhet gjennom årsmeldinger.

Vurdering fra sekretariatet:

Sekretariatet anbefaler kontrollutvalgets medlemmer å sette seg inn i kontrollutvalgsboken når denne foreligger (ventes oppdatert i 2020). Boken inneholder gode råd om hvordan kontrollutvalget kan jobbe og hva medlemmene kan forvente.

Kontrollutvalget kan gjennom saken be om opplæring på konkrete områder av kommunens drift og gi innspill om hvordan de ønsker å jobbe videre. Det åpnes i hvert møte for å drøfte bestilling av nye saker under Eventuelt.

Vedlegg:

Saksutskrift – Budsjett for kontrollarbeidet 2020 Bamble
Saksutskrift – Evaluering av kontrollutvalgets arbeidsform og oppgaver
Årsmelding 2018 Bamble kontrollutvalg

Temark

Agder og Telemark kontrollutvalgssekretariat IKS

Saksutskrift

Arkivsak-dok. 19/15464-1
Arkivkode 151
Saksbehandler Benedikte Muruvik Vonen

Saksgang	Møtedato	Saksnr
1 Bamble kontrollutvalg	20.09.2019	19/19

Budsjett for kontrollarbeidet 2020 Bamble

Forslag fra sekretariatet:

Kontrollutvalget innstiller følgende til kommunestyret:

Kommunestyret vedtar forslag til budsjett for kontrollarbeidet 2020 i Bamble kommune med en ramme på kr 1 735 000.

Kontrollutvalget sitt budsjettforslag skal følge budsjettsaken til kommunestyret via formannskapet.

Bakgrunn for saken:

Forskrift om kontrollutvalg og revisjon gjeldende fra konstituering av nytt kommunestyre høsten 2019 § 2 sier følgende om kontrollutvalgets rolle i fastsettelsen av budsjettet for kontrollarbeidet:

Kontrollutvalget skal utarbeide forslag til budsjett for kontrollarbeidet i kommunen eller fylkeskommunen. Forslaget skal følge innstillingen til årsbudsjettet etter kommuneloven § 14-3 tredje ledd til kommunestyret eller fylkestinget.

Av kommuneloven § 14-3 tredje ledd fremgår følgende:
Formannskapet eller fylkesutvalget innstiller til vedtak om økonomiplan, årsbudsjett, årsregnskap og årsberetning. […]

Kontrollutvalget fremmer med dette en sak til kommunestyret (via formannskapet) om budsjett for kontrollarbeidet for 2020 i Bamble kommune.

Saksopplysninger:

Sekretariatet har utarbeidet et forslag til budsjett for kontrollarbeidet 2020 i Bamble kommune. Kontrollutvalgets budsjett omfatter kostnadene knyttet til selve driften av utvalget, og i tillegg kostnadene til sekretariattjenester for kontrollutvalget og kommunens kjøp av revisjonstjenester.

Budsjettet er hovedsakelig basert på kommunens reglement for godtgjørelse av folkevalgte, tidligere budsjettall som kontrollutvalget har spilt inn, regnskapstall og anslag fra de interkommunale selskapene som utfører arbeid på oppdrag fra kontrollutvalget.

Kontrollutvalget er kommunestyrets eget verktøy for gjennomføring av egenkontroll. Kommunestyret har ansvar for å sørge for at det blir bevilget tilstrekkelige ressurser til dette. Sekretariatet ønsker gjennom budsjettsaken også å synliggjøre kostnadene innen kontrollarbeidet eksplisitt.

Møtegodtgjørelse mv. avhenger både av aktiviteten i utvalget og hvilket godtgjøringsnivå kommunen ligger på. Budsjettet bygger på nylig vedtatt reglement for godtgjørelse til folkevalgte i Bamble kommune. Posten består av fast godtgjørelse til leder, møtegodtgjørelse pr. møte for alle, et anslag for tapt arbeidsfortjeneste (varierer, og er avhengig av hvem som blir valgt inn i utvalget) og arbeidsgiveravgift for disse. Det er i tråd med gjeldende avtale mellom Bamble kommune og Temark (Agder og Telemark kontrollutvalgssekretariat IKS) tatt høyde for 6 kontrollutvalgsmøter i året, og kommunen har vedtatt at det er 5 medlemmer i kontrollutvalget. Reduksjonen i forhold til budsjett 2019 skyldes at ordførers godtgjørelse, som andre godtgjørelser regnes ut fra, har blitt redusert. (Regnskapstallet for møtegodtgjørelse 2018 var feil pga. at en del av leders godtgjøring var belastet feil ansvar i regnskapet.)

Kurs/opplæring av utvalgets medlemmer er vesentlig for kvaliteten på kontrollutvalgets arbeid, ikke minst i starten av en ny periode. Det er også av stor verdi å få god kontakt og erfaringsutveksling med kontrollutvalg i andre kommuner. Det forventes at det settes av tilstrekkelige ressurser til dette. Sekretariatet anbefaler FKT's fagkonferanse i juni 2020 (Forum for kontroll og tilsyn) og/eller NKRF's kontrollutvalgskonferanse i januar 2020 (Norges Kommunerevisorforbund), samt vår- og høstkonferanser regionalt i regi av sekretariatet. Posten for opplæring tar anslagsvis høyde for at alle medlemmene kan delta på én sentral konferanse eller tilsvarende opplæringstiltak, samt at alle kan delta på vår- og høstkonferansen til Temark. Det er en fordel for læringsutbyttet for utvalget at minst to personer deltar på samme opplæringstiltak eller konferanse.

Andre kostnader omfatter mindre poster som abonnement på tidsskrift, medlemskap i FKT og servering (enkel bevertning på enkelte møter). Budsjettposten inneholdt tidligere budsjett for selskapskontroll, men dette ligger nå inne i tilskuddet til revisjonsselskapet. Det anbefales imidlertid å beholde en «pott» for andre kontrolltjenester kontrollutvalget måtte ha behov for i sitt arbeid, utover tjenester definert inn i totalleveransen fra sekretariat og revisjon. Dette vil gjøre utvalgets prosess mer smidig ved behov for slike undersøkelser, i og med at det ikke vil være nødvendig å oversende forespørsel til kommunestyret for ny bevilgning selv for små oppdrag, dersom behovet skulle oppstå. Budsjettposten totalt foreslås derfor uendret i forhold til budsjett for 2019.

Bamble kommune har valgt å delta i to interkommunale selskaper for å løse kontrolloppgavene. Dette er Telemark kommunerevisjon IKS for revisjonsoppgaver og Agder og Telemark kontrollutvalgssekretariat IKS (Temark) for sekretariatsoppgaver. For begge disse selskapene gjelder at det er representantskapet som vedtar det endelige budsjettet og fordelingen av dette på medlemskommunene, og budsjettsummen er anslaget som er oppgitt av selskapene under forutsetning om godkjenning i representantskapene senere i høst. Begge selskapene er i endring, og det gir seg utslag i endrede anslag i forhold til budsjett 2019.

Budsjettet kan spesifiseres som følger:

	Regnskap	Budsjett	Budsjett
	2018	2019	2020
KONTROLLUTVALGET			
Møtegodtgjørelse mv.	54 126	91 000	85 000
Kurs/opplæring inkl. reise	18 365	60 000	60 000
Andre kostnader	65 293	104 000	104 000
Sum KU	137 784	255 000	249 000
Sekretariat	244 500	253 000	286 000
Tilskudd revisjonsdistrikt	1 348 900	1 384 000	1 200 000
SUM KONTROLLVIRKSOMHET	1 731 184	1 892 000	1 735 000

Det er kontrollutvalget som utarbeider budsjett for kontrollarbeidet i kommunen (forskrift om kontrollutvalg og revisjon § 2). Forslaget skal derfor følge saken til kommunestyret via formannskapet, dvs. den skal legges ved når budsjettet oversendes fra rådmannen til formannskapet og fra formannskapet til kommunestyret.

Vurdering fra sekretariatet:

Sekretariatet gjentar at vi må ta forbehold om vedtak i representantskapene i Telemark kommunerevisjon IKS og i Agder og Telemark kontrollutvalgssekretariat IKS om tilskudd til hhv. revisjonen og sekretariatet.

Etter sekretariatets vurdering vil det være nødvendig med en ramme på kr 1 735 000 for kontrollarbeidet i Bamble kommune for 2020.

Bamble kontrollutvalg har behandlet saken i møte 20.09.2019 sak 19/19

Møtebehandling

Sekretariatet innledet kort i saken og svarte på spørsmål.

Kontrollutvalget ønsket å legge til rette for ytterligere kurs og opplæring pga. nytt utvalg, og vil derfor øke totalrammen til kr 1 800 000.

Endringsforslag til vedtak:
«[…] en ramme på **kr 1 800 000**. […]»

Votering

Enstemmig for forslag til vedtak med endringsforslag fremsatt i møtet.

Vedtak

Kontrollutvalget innstiller følgende til kommunestyret:

Kommunestyret vedtar forslag til budsjett for kontrollarbeidet 2020 i Bamble kommune med en ramme på kr 1 800 000.

Kontrollutvalget sitt budsjettforslag skal følge budsjettsaken til kommunestyret via formannskapet.

RETT UTSKRIFT
DATO 26.september.2019

Temark

Agder og Telemark kontrollutvalgssekretariat IKS

Saksutskrift

Arkivsak-dok. 19/15465-1
Arkivkode 033
Saksbehandler Benedikte Muruvik Vonen

Saksgang	Møtedato	Saksnr
1 Bamble kontrollutvalg	20.09.2019	26/19

Evaluering av kontrollutvalgets arbeidsform og saker

Forslag fra sekretariatet:

Saken legges frem uten forslag til vedtak.

Bakgrunn for saken:

Kontrollutvalget er nå på slutten av sin periode. I løpet av perioden har kontrollutvalget fått noen erfaringer og kunnskaper om hvordan kontrollutvalget og sekretariatet jobber, og hva som eventuelt kunne vært forbedret i neste periode. Kontrollutvalget sitter kanskje også igjen med noen innspill om samspillet mellom kontrollutvalg og revisjon, rådmannen og kommunestyret.

Saksopplysninger:

Kontrollutvalget er et lovpålagt utvalg, og har en sentral rolle i kommunens egenkontroll. For å ivareta denne rollen har utvalget omfattende oppgaver og vid innsynsrett i kommunale forhold. Kontrollutvalget kan foreta de undersøkelser som det finner nødvendig for å ivareta sin kontrolloppgave på vegne av kommunestyret.

Kontrollutvalgets mandat er å føre kontroll og tilsyn med forvaltningen. Som en del av dette generelle kontrollansvaret er utvalget tillagt enkelte konkrete oppgaver. Kontrollutvalget skal:

- gi uttalelse om kommunens årsregnskap
- utarbeide planer for forvaltningsrevisjon og selskapskontroll
- rapportere til kommunestyret om gjennomførte forvaltningsrevisjoner og selskapskontroller

I tillegg skal kontrollutvalget påse at:

- kommunen har en forsvarlig revisjonsordning, både når det gjelder regnskaps- og forvaltningsrevisjon
- revisjonsmerknader blir fulgt opp
- det føres kontroll med at den økonomiske forvaltningen foregår i samsvar med gjeldende bestemmelser og vedtak
- det blir gjennomført forvaltningsrevisjon og selskapskontroll

- kommunestyrets merknader til forvaltningsrevisjoner og selskapskontroller blir fulgt opp

Kontrollutvalget skal rapportere resultatene av sitt arbeid til kommunestyret.

Kontrollutvalget har ingen myndighet til å fatte vedtak som binder forvaltningen. Utvalget kan heller ikke overprøve politiske prioriteringer som er foretatt av kommunens folkevalgte organer eller vurdere hensiktsmessigheten av politiske vedtak eller administrative vedtak som gjøres med hjemmel i delegert myndighet. Utvalget skal ikke brukes som arena for «omkamp» om politiske saker der flertallet i kommunestyret eller politiske utvalg har fattet et vedtak. Kontrollutvalget kan imidlertid uttale seg dersom kommunestyret for eksempel har truffet, eller er i ferd med å treffe, et vedtak som vil være ulovlig.

Forum for Kontroll og Tilsyn skriver i sin veileder at kontrollutvalgets hovedoppgave er å føre tilsyn og kontroll med forvaltningen i kommunen på vegne av kommunestyret. Oppgaven omfatter også tilsyn og kontroll med at aktiviteten i alle politiske utvalg skjer i tråd med lover, regler og politiske vedtak. Dette kontrollansvaret gjelder likevel ikke for kommunestyret bortsett fra unntaket nevnt ovenfor: dersom det har gjort, eller er i ferd med å gjøre et ulovlig vedtak.

I slutten av perioden kan kontrollutvalget velge å gi innspill på blant annet følgende temaer:
- Har møtene blitt gjennomført på en god måte? Hva kunne eventuelt forbedres her?
- Har sakene blitt fulgt opp på en tilfredsstillende måte?
- Har opplæringen vært tilfredsstillende?
- Har samspillet med revisjonen fungert tilfredsstillende?
- Har samspillet med rådmannen/administrasjonen fungert tilfredsstillende?
- Har samspillet med ordfører/kommunestyret fungert tilfredsstillende?
- Stemmer omfanget av møter og saker med opplevd behov?

Sekretariatet anbefaler at kontrollutvalgsmedlemmene kommer med innspill i møtet.

Vurdering fra sekretariatet:
Sekretariatet har ikke kommet med et forslag til vedtak i saken, da vedtaket vil kunne bestå av de innspillene som fremkommer i møtet.

Bamble kontrollutvalg har behandlet saken i møte 20.09.2019 sak 26/19

Møtebehandling
Kontrollutvalget evaluerte arbeidet i kontrollutvalget.

Ledelse, sekretariat, kontrollutvalget som kollegium og samarbeidet med revisjonen har fungert svært godt. Positivt å være medlem i kontrollutvalget - lærer mye om kommunen. Kontrollutvalget har vært gode på konsensusløsninger – politisk utvalg, men ikke partipolitikk. Medlemmene har vært flinke til å løfte inn saker til utvalget.

Det kan være tungt å sette seg godt nok inn i saker for å stille de rette spørsmålene til administrasjonen. Mulig å gå dypere inn i saker på forhånd? Gi rom for sekretariatet til å forberede sakene. Konkretisere bestillingene mer? Gjerne oppfordre til skriftlige innspill utenfra. Positivt med god tid til å forberede seg fra papirene sendes ut til møtet holdes.

Forslag til vedtak:
Kontrollutvalget gir følgende innspill til nytt kontrollutvalg:
- Gå gjennom avtroppende kontrollutvalg sin evaluering

- Prøve å være konsensusorientert
- Åpne for gode diskusjoner
- Videreføre arbeidsformen

Votering
Enstemmig for forslag til vedtak fremsatt i møtet.

Vedtak
Kontrollutvalget gir følgende innspill til nytt kontrollutvalg:
- Gå gjennom avtroppende kontrollutvalg sin evaluering
- Prøve å være konsensusorientert
- Åpne for gode diskusjoner
- Videreføre arbeidsformen

RETT UTSKRIFT
DATO 26.september.2019

Bamble

kommune

Kontrollutvalgets årsmelding 2018

Temark

Agder og Telemark
Kontrollutvalgssekretariat IKS

1. KONTROLLUTVALGET I BAMBLE KOMMUNE

Kontrollutvalget har i 2018 hatt følgende medlemmer og varamedlemmer valgt av kommunestyret:

Perioden 1.1. – 1.11.2018:

Medlemmer	Varamedlemmer
Bård Hoksrud (Frp) Leder Aase Kristine Salen Hagen (H) Nestleder Carl-Otto Thommesen (Frp)	Fellesliste Frp/H: Steinar Johnsen (H) Anne Verdich (H)
Tom Rune Olsen (Ap) Ann Helen Storø (V)	Fellesliste Ap/Sp/V/R: Svein Inge Nyhus (Sp) Ingebjørg Jakola Lillemoen (Ap) Ingjerd Abrahamsen Michaelis (Ap) Lars Kristian Rugtvedt (Sp)

Leder Bård A. Hoksrud ble av Kongen i statsråd 31.8.2018 utnevnt til landbruks- og matminister. Nestleder Aase Kristine Salen Hagen trådte umiddelbart inn som fungerende leder i Hoksruds fravær. Bård A. Hoksrud ble innvilget permisjon fra sine verv i Bamble kommune etter vedtak i kommunestyret 1.11.2018, og dette førte til at utvalget ble endret som følger:

Perioden 1.11. – 31.12.2018:

Medlemmer	Varamedlemmer
Aase Kristine Salen Hagen (H) Leder Carl-Otto Thommesen (Frp) Steinar Johnsen (H)	Fellesliste Frp/H: Anne Verdich (H), Nils Jacob Bleikelia (Frp)
Tom Rune Olsen (Ap) Ann Helen Storø (V)	Fellesliste Ap/Sp/V/R: Svein Inge Nyhus (Sp), Ingebjørg Jakola Lillemoen (Ap), Ingjerd Abrahamsen Michaelis (Ap), Lars Kristian Rugtvedt (Sp)

GRUNNPILARER I ARBEIDET:

Kontrollutvalget styrker innbyggernes tillit til kommunen

Kontrollutvalget opptrer som et kollegium

Kontrollutvalget er ikke en arena for partipolitikk

Kontrollutvalget er ikke en arena for politisk omkamp

Kontrollutvalget er ikke et klageorgan

2. OPPGAVER

Kommunen er samfunnet sin viktigste velferdsprodusent og forvalter store ressurser på vegne av innbyggerne. Omfanget av og bredden i den kommunale tjenesteproduksjonen gjør det nødvendig med utstrakt styring og kontroll av at innbyggerne får de tjenestene de har krav på, og at ressursene blir forvaltet på en effektiv måte i samsvar med kommunestyret sine føringer.

Kommunal egenkontroll er den kontrollen kommunen selv gjennomfører i egen virksomhet. Egenkontroll er et viktig element i det lokale folkestyret, og skal bidra til at kommunen når de mål som er satt, innenfor rammene av gjeldende regelverk og tildelte ressurser. Egenkontrollen skal også bidra til å styrke folk sin tillit til forvaltningen, gjennom forebygging og avdekking av ulovlige og andre uheldige forhold. En kommunesektor med god egenkontroll kan også redusere statlig detaljstyring og kontroll.

Egenkontrollen i kommunene utføres i hovedsak av rådmannen, revisjonen og kontrollutvalget. Kontrollutvalget består av folkevalgte personer som er valgt til å være kommunestyrets egen kontrollinstans. Kontrollutvalget er avgjørende for å oppnå en vel fungerende egenkontroll i den enkelte kommune eller fylkeskommune. En vel fungerende egenkontroll styrker innbyggerne sin tillit til kommunen og er viktig for å sikre effektiv og rett bruk av ressursene.

3. KOMMUNESTYRET

Kontrollutvalget er kommunestyret sitt verktøy, og det er kommunestyret som har det overordnede tilsynsansvaret for den kommunale virksomheten. Kommunestyret spiller derfor en avgjørende rolle for hvilken oppmerksomhet kontroll- og tilsynsarbeidet har i kommunen. For at kontrollutvalget skal være et godt verktøy for kommunestyret, må kommunestyret gi kontrollutvalget gode rammebetingelser. I dette ligger bl.a. at det eksisterer gode relasjoner mellom utvalget og kommunestyret. Dette er noe av det som skal sikres gjennom at minst ett medlem i kontrollutvalget skal være medlem i kommunestyret. I Bamble er kravet oppfylt. I tillegg er det naturlig at ordfører med jevne mellomrom deltar i kontrollutvalgets diskusjoner. Ordfører har alltid møte- og talerett i kontrollutvalget. Kommunestyret er videre ansvarlig for at kontrollutvalget får de økonomiske rammene som er nødvendige for å utføre kontrollarbeidet.

4. OPPLÆRING

Det stilles stadig større krav og forventninger til kontrollutvalgets kompetanse, både fra det politiske miljø og kommunens innbyggere. For at kontrollutvalget skal kunne utøve den gode egenkontrollen i tråd med lov og forskrift, er det nødvendig å legge til rette for opplæring og erfaringsutveksling om kontrollutvalgets rolle, oppgaver og lovverk. Kontrollutvalget inviteres årlig til Fagkonferansen til Forum for kontroll og tilsyn (FKT), Kontrollutvalgskonferansen i regi av Norges kommunerevisorforbund (NKRF) og Vår- og Høstkonferanse i regi av Temark. Dette er viktige samlinger for å tilføre kontrollutvalgets medlemmer ny kunnskap, og det er arenaer der kontrollutvalgsmedlemmer fra hele landet møtes og drøfter saker og arbeidsmetoder.

Kontrollutvalgets (daværende) nestleder Aase Kristine Salen Hagen deltok på FKT sin fagkonferanse i mai 2018. Kontrollutvalgets (daværende) leder Aase Kristine Salen Hagen og (daværende) medlem Steinar Johnsen deltok på Temark sin Høstkonferanse i november 2018.

5. SEKRETARIAT

Sekretariatet forbereder sakene til kontrollutvalget, bistår kontrollutvalget med faglig rådgivning og følger opp kontrollutvalgets vedtak. I tillegg kommer praktisk tilrettelegging og oppfølging av utvalgets møter. I det løpende arbeidet er sekretariatet bindeledd mellom utvalg og revisjonsselskap og mellom utvalg og administrasjon, og sekretariatet utfører oppgaver på vegne av kontrollutvalget. Sekretariatet kan kalles kontrollutvalgets «operative ledd».

Kontrollutvalget er medlem i og får sin sekretariatsbistand fra Agder og Telemark kontrollutvalgssekretariat IKS (Temark). Med oppdrag for 34 kommuner og fylkeskommuner i Telemark, Aust-Agder og Vest-Agder var Temark i 2018 ett av landets største kontrollutvalgssekretariat. Sekretariatet har sju ansatte, og fast rådgiver for kontrollutvalget i Bamble kommune er rådgiver Benedikte Muruvik Vonen.

6. REVISJON

Bamble kommune er medeier i og får sine revisjonstjenester fra Telemark kommunerevisjon IKS. De utfører hovedsakelig regnskapsrevisjon, forvaltningsrevisjon og selskapskontroll for kommunen. Regnskapsrevisjon består av en lang rekke løpende revisjonsoppgaver, og munner ut i revisjonsberetningen som revisjonen avgir om kommunens årsregnskap. Forvaltningsrevisjon og selskapskontroll er større enkeltoppgaver som kontrollutvalget bestiller ut fra vedtatt (og eventuelt justert) Plan for forvaltningsrevisjon og Plan for selskapskontroll, basert på overordnet analyse av risiko og vesentlighet i kommunen. De blir behandlet som egne saker i kontrollutvalget og videresendes med innstilling til vedtak til kommunestyret. De aktuelle undersøkelsene er omtalt i egne avsnitt under.

Kontrollutvalget skal påse at revisjonen av kommunen skjer på en betryggende måte. Det er derfor viktig at utvalget har god dialog med revisor og holder seg orientert om revisjonens arbeid. Kontrollutvalget har som regel et eget punkt for orienteringer fra revisjonen i hvert møte, og revisor er alltid til stede på møtene.

Oppdragsrevisor er Lisbet Fines. Oppdragsansvarlig regnskapsrevisor er Kjell Ekman og oppdragsansvarlig forvaltningsrevisor er Kirsti Torbjørnson.

7. ØKONOMI

For å utøve sin funksjon på en god måte ber kontrollutvalget kommunestyret om økonomiske rammer som muliggjør den aktiviteten som det legges opp til i møte- og arbeidsplanen.

Kontrollutvalget er i henhold til kommuneloven pålagt å utarbeide budsjettforslag for kontroll- og tilsynsvirksomheten i kommunen, med selvstendig innstillingsrett overfor kommunestyret, dvs. at budsjettforslaget fra kontrollutvalget går uendret til kommunestyret. Budsjettet (ramme for kontroll, tilsyn og revisjon) blir vedtatt av kommunestyret. Innen denne rammen ligger det kostnader til drift av kontrollutvalget, kjøp av sekretariattjenester og kjøp av revisjonstjenester.

Regnskapstallene for den samlede kontroll- og tilsynsvirksomheten i kommunen fremkommer av kommunens samlede årsregnskap. Budsjett og regnskap for 2018 viser følgende:

Beskrivelse	Budsjett 2018	Regnskap 2018
Møtegodtgjørelse mv.	109 000	54 126
Opplæring inkl. reise	60 000	18 365
Andre kostnader (inkl. selskapskontroll)	104 000	65 293
SUM KONTROLLUTVALG	273 000	137 784
Sekretariat	245 000	244 500
Revisjon	1 349 000	1 348 900
Sum kontroll, tilsyn og revisjon	1 867 000	1 731 184

Kommentar:

Regnskapet for kontroll, tilsyn og revisjon i Bamble kommune viser totalt et mindreforbruk på ca. kr 136 000 i 2018. Dette kan forklares som følger:

- Posten for møtegodtgjørelse mv. viser et mindreforbruk på ca. kr 55 000. Av dette skyldes ca. kr 24 000 at halvparten av leders lønn i regnskapet er feil ført under ansvarssted politisk styring og derfor ikke fremgår av regnskapet for kontrollutvalget. Resterende del av mindreforbruket skyldes at det er bokført lavere beløp for tapt arbeidsfortjeneste enn budsjettert. Denne posten vil variere med hvem som møter på det enkelte møtet og hvilken arbeidssituasjon og andre verv vedkommende har.
- På opplæring inkl. reise er det et mindreforbruk på ca. kr 42 000 pga. at det var færre enn budsjettert som hadde anledning til å delta på de budsjetterte opplæringstiltakene.
- Andre kostnader har et mindreforbruk på ca. kr 39 000. Hovedårsak er at kommunen bare gjennomførte en selskapskontroll i 2018, og at kostnaden for denne var lavere enn for et «normalår». Det ble heller ikke gjennomført andre undersøkelser som kunne ha hørt hjemme under denne posten.

8. KONTROLLUTVALGETS ARBEID – MØTER OG SAKER

Kontrollutvalget har i 2018 avholdt 6 møter og behandlet 54 saker, noe som er en sterk økning i antall saker fra året før (42 saker i 2017). Sakskart, saksdokumenter og protokoller legges

løpende ut på sekretariatets hjemmeside www.temark.no.

Kontrollutvalget inviterer ledere og andre nøkkelpersoner i organisasjonen for å bli orientert om og stille aktuelle spørsmål knyttet til forvaltningen, og for å bli gjensidig oppdatert og orientert om det enkelte tjenesteområdet og kontrollutvalgets rolle. I tillegg blir selskap Bamble kommune har eierinteresser i invitert til dialog og orienteringer. Følgende personer har møtt i kontrollutvalget i Bamble i 2018, utover medlemmer, revisorer og sekretariatet:

- Ordfører Hallgeir Kjeldal
- Rådmann Tore Marthinsen
- Plan- og økonomisjef Gunn Ellen Berg
- HR sjef Kristin Alseth Hansen
- Kommunalsjef teknikk og samfunnsutvikling Leidulf Aakre
- Kommunalsjef skole og barnehage Trond Gausnes
- Kommunalsjef helse og omsorg Birgit Sannes
- Virksomhetsleder næring, miljø og samfunnsutvikling Finn Roar Brun
- Virksomhetsleder for barne- og familievernet Bjørg Rein
- Leder koordinerende enhet Tonje Kristine Sulen
- Avdelingsleder service og dokumentsenter Cato Andersen
- Rådgiver Henry Valvik
- Daglig leder Frisk Bris Bamble KF Henning Weider
- Daglig leder i Renovasjon i Grenland Anne Berit Steinseth

Fra Telemark kommunerevisjon IKS har følgende møtt:

- Oppdragsrevisor Lisbet Fines
- Revisor Veronica Brandt
- Forvaltningsrevisor Dag Oftung
- Forvaltningsrevisor Anne Sæterdal

Bamble kontrollutvalg behandlet i løpet av 2018 følgende saker:

A. ÅRSREGNSKAPET

Kontrollutvalget skal påse at kommunens og det kommunale foretakets årsregnskap blir revidert på en betryggende måte. Når kontrollutvalget er blitt forelagt revisjonsberetningen fra revisor, skal utvalget avgi uttalelse om årsregnskapet til kommunestyret før årsregnskapet vedtas der. Formannskapet skal ha kopi av uttalelsen i hende tidsnok til at det kan tas hensyn til den før de avgir sin innstilling om årsregnskapet til kommunestyret.

Frisk Bris Bamble KF

Kontrollutvalget avga en uttalelse til særregnskap 2017 for Frisk Bris Bamble KF. Revisjonen hadde avgitt en normal revisjonsberetning, dvs. at revisjonen ikke har avdekket vesentlige feil eller mangler som krever forbehold eller presiseringer i revisjonsberetningen. Kontrollutvalget anbefalte at særregnskapet skulle godkjennes.

Bamble kommune

Til årsregnskapet 2017 for Bamble kommune avla Telemark kommunerevisjon IKS en revisjonsberetning med ett forbehold. Dette ble varslet i eget nummerert brev nr. 5 til kontrollutvalget, der revisjonen påpekte at investeringsregnskapet ble avsluttet med et udekket beløp på kr 35 297 291. Dette skyldtes at det ikke var foretatt tilstrekkelig låneopptak for å kunne finansiere årets investeringer fullt ut, slik kommunestyret hadde vedtatt. Dette stred i tillegg mot en grunnleggende forutsetning i Forskrift om årsbudsjett og Veileder om investeringer og avslutning av investeringsregnskapet. Kontrollutvalget ba om at forholdet umiddelbart ble fulgt opp og at denne praksisen måtte endres fra 2018.

Gjennom revisjonens rapport til kontrollutvalget, ble utvalget i tillegg kjent med en del forhold som ikke var heldige, men som ikke var så alvorlige og vesentlige at de ble tatt med i revisjonsberetningen. Kontrollutvalget anbefalte at Bamble kommunes årsregnskap for 2017 skulle godkjennes, men forventet at følgende forhold ble fulgt opp i regnskapsåret 2018:

- Gjeldsgraden for kommunen var økende, noe som på sikt vil redusere kommunens handlingsrom.
- Andelen av lån som forfaller innen ett år var høyere enn kommunens finansreglement tillater i en normalsituasjon.
- Revisjonen viste til at det var manglende kontroll av at regler og rutiner knyttet til økonomisk internkontroll følges opp, og at de håpte at det iverksettes en dokumentert oppfølging av lønnsutgiftene ute på den enkelte virksomhet fremover.

B. FORVALTNINGSREVISJON

Gjennomføring av forvaltningsrevisjoner er et viktig redskap for å bidra til bedre måloppnåelse og økt kvalitet på tjenestene i kommunen. Kontrollutvalget har fått i oppdrag gjennom kommuneloven § 77 nr. 4 å gjennomføre forvaltningsrevisjon. Forskrift for kontrollutvalg kap. 5 utdyper dette nærmere. For å få best mulig nytte av forvaltningsrevisjon som verktøy i kontroll- og tilsynsarbeidet, legger kontrollutvalget vekt på bl.a. følgende:

- Kontrollutvalget bør bruke tid på bestillingsprosessen, slik at de får formidlet en tydelig bestilling til revisjonen. Dette vil sikre at det er enighet om hva forvaltningsrevisjonen skal svare på.
- Det er en fordel om kontrollutvalget utarbeider en plan for hvordan revisjonen skal rapportere underveis i et forvaltningsrevisjonsprosjekt.
- Forvaltningsrevisjonsrapporten bør presenteres i kommunestyret enten av leder i kontrollutvalget, kommunestyrets representant i utvalget eller revisor. Behandlingen i kontrollutvalget og forslaget til vedtak i kommunestyret bør presenteres av utvalgets leder (eller dennes stedfortreder) i kommunestyret.
- Kontrollutvalget skal følge opp at administrasjonen gjennomfører kommunestyrets vedtak. For dette formålet bør kontrollutvalget inkludere tidsfrister for tilbakemeldinger og/eller gjennomføring av tiltak i innstillingen til vedtak som oversendes kommunestyret.

Som grunnlag for valget av forvaltningsrevisjonsprosjekter skal det foreligge en **overordnet analyse og plan for forvaltningsrevisjon**. Planen skal vedtas innen årets slutt året etter kommunestyrevalget. Overordnet analyse ble utarbeidet av Telemark kommunerevisjon IKS og lagt frem for kontrollutvalget til behandling i møtet 8.2.2016. Sammen med analysen la revisjonen frem forslag til plan for forvaltningsrevisjon. Det ble i tillegg fremsatt nytt forslag til prosjekt i møtet, etter signaler fra ordfører/kommunestyret. Planen ble vedtatt i møtet og består av følgende prosjekter for perioden 2016-2019:

1. Saksbehandling helse og omsorg – beregning av ventelister og tildeling av omsorgstjenester
2. Bruk av konsulenter i Bamble kommune
3. Kvalitetssystem – spissing mot rutiner mot mobbing i skole, og varsling for ansatte
4. Arkiv og dokumenthåndtering
5. Byggesaksbehandling

Kommunestyret ga i sitt møte 31.3.2016 sin tilslutning til planen. Kontrollutvalget ba i sin innstilling til vedtak om at de fikk fullmakt til å endre planen etter behov i perioden. Dette ble i kommunestyret omgjort til:

Det anmodes om at kommunestyret gis anledning til å uttale seg i forhold til eventuelle endringer av den prioriterte rekkefølgen så sant dette ikke forsinker revisjonen.

Kontrollutvalget valgte i sitt møte 3.9.2018 sak 32/18 å anmode kommunestyret om å bytte rekkefølge for de to siste prosjektene i planen, slik at Byggesaksbehandling kom før Arkiv og Dokumenthåndtering. Denne endringen ble vedtatt av kommunestyret 1.11.2018, og gjeldende vedtatt Plan for forvaltningsrevisjon 2016-2019 ser dermed slik ut:

1. Saksbehandling helse og omsorg – beregning av ventelister og tildeling av omsorgstjenester (levert 2016)
2. Bruk av konsulenter i Bamble kommune (levert 2017)
3. Kvalitetssystem – spissing mot rutiner mot mobbing i skole, og varsling for ansatte (levert 2018)
4. Byggesaksbehandling
5. Arkiv og dokumenthåndtering

Kontrollutvalget har jobbet med følgende forvaltningsrevisjoner i 2018:

1. BRUK AV KONSULENTER I BAMBLE KOMMUNE

Kontrollutvalget bestilte 31.10.2016 forvaltningsrevisjonsprosjektet Bruk av konsulenter i Bamble kommune, vedtatt som andre prosjekt i Plan for forvaltningsrevisjon 2016-2019. Følgende problemstillinger ble vedtatt:

1. *Hvilket omfang og kostnader har konsulentbruken i Bamble kommune i 2015-2016 og hvilke oppgaver er dekket?*
2. *I hvilken grad har kommunen truffet tiltak for å sikre at konsulentbruken bidrar til rasjonell og effektiv forvaltning av kommunens ressurser?*

3. *Har administrasjonen betryggende kontroll med bruken av konsulenttjenester?*

Rapport fra prosjektet ble behandlet av kontrollutvalget 24.4.2017 sak 9/17. Følgende forslag til vedtak ble oversendt til kommunestyret:

Kommunestyret tar rapporten Bruk av konsulenter til orientering og ber rådmannen:

- *sørge for at alle kommunalområder har beskrivelser av kompetansen i egen organisasjon og gjør vurderinger av behov for kompetanse på kort og lang sikt*
- *vurdere om retningslinjer for kjøp av konsulent-, rådgivnings- og utredningstjenester bør være et tema i forbindelse med revisjon av GKI sitt innkjøpsreglement*
- *sikre at det foreligger kontrakt ved alle kjøp*

Senest i løpet av høsten 2017 bes rådmannen komme tilbake til kontrollutvalget med en skriftlig orientering om hvordan vedtaket og rapportens anbefalinger er fulgt opp og hvilken effekt dette arbeidet har gitt

Bamble kommunestyre ga sin tilslutning til kontrollutvalgets forslag til vedtak i sitt møte 11.5.2017 sak 46/17. Kontrollutvalget fikk en foreløpig skriftlig tilbakemelding i saken fra rådmannen til sitt møte 27.11.2017 sak 37/17. Det var satt i gang en del forbedringstiltak i organisasjonen, men disse var ennå ikke helt implementert. Kontrollutvalget fattet følgende vedtak i saken:

Kontrollutvalget tar rådmannens foreløpige skriftlige redegjørelse om oppfølgingen av forvaltningsrevisjonen Bruk av konsulenter i Bamble kommune til orientering. Kontrollutvalget ber om at endelig rapportering på hvordan vedtaket og rapportens anbefalinger er fulgt opp og hvilken effekt dette arbeidet har gitt, skjer i utvalgets junimøte i 2018.

Kontrollutvalget fikk i sitt møte 1.6.2018 en redegjørelse fra rådmannen om hvordan kommunestyrets vedtak og anbefalingene i forvaltningsrevisjonsrapporten var fulgt opp og hvilken effekt dette har gitt. Plan for organisasjons- og kompetanseutvikling vedtatt i kommunens planstrategi skulle være klar i løpet av høsten 2018, oppdatert anskaffelsesreglement for GKI skulle med det første bli behandlet i kommunestyret, men ville ikke inneholde noe spesifikt om konsulenter. Skriftlige kontrakter var nå på plass til de aller fleste oppdrag. Kontrollutvalget gjorde følgende vedtak i saken:

Kontrollutvalget finner rådmannens tilbakemelding tilfredsstillende og anser arbeidet med forvaltningsrevisjonen Bruk av konsulenter i Bamble kommune som avsluttet.

2. KVALITETSSYSTEM – SPISSING MOT MOBBING I SKOLE, OG VARSLING FOR ANSATTE

Kontrollutvalget bestilte i sitt møte 29.5.2017 forvaltningsrevisjonsprosjektet Kvalitetssystem – spissing mot mobbing i skole, og varsling for ansatte, i tråd med Plan for forvaltningsrevisjon 2016-2019. Forslag til plan ble behandlet i kontrollutvalgets møte 27.11.2017 sak 38/17. Revisjonen skulle i prosjektet beskrive generelle trekk ved kommunens kvalitetssystem, og så dele rapporten i to separate deler for de to temaene som bestillingen bestod av. Hovedproblemstillinger for de to delene var som følger:

1. *Har Bamble kommune tiltak for å fange opp og følge opp saker som gjelder det psykososiale miljøet i skolen?*

2. *Har Bamble kommune lagt til rette for at ansatte kan varsle om kritikkverdige forhold i samsvar med arbeidsmiljøloven?*

Rapport fra prosjektet ble behandlet i kontrollutvalgets møte 1.6.2018 sak 23/18. Følgende vedtak ble fattet som innstilling til Bamble kommunestyre:

Kommunestyret tar rapporten Kvalitetssystem – mobbing og varsling til orientering.

Vedrørende revisjonen av arbeid med skolemiljø, uttrykker kommunestyret særlig bekymring for at det er mange elever som opplever at de blir mobbet, sett opp mot vedtatt nullvisjon. Kommunestyret ber rådmannen:

- *Sørge for at alle skoler har lett tilgjengelige planer som ivaretar opplæringslovens § 9 A-3 om at skolene kontinuerlig skal arbeide for å fremme helse, miljø og sikkerhet til elevene.*
- *Sørge for likeartet og oppdatert informasjon om skolens arbeid med elevens psykososiale skolemiljø på kommunens nettsider*
- *Sørge for at skolens aktivitetsplikt blir dokumentert gjennom arkivering av varsler og aktivitetsplaner.*

Vedrørende revisjonen av arbeid med varsling, uttrykker kommunestyret bekymring for at enkelte ledere ikke kjenner til kommunens arbeid med varsling. Kommunestyret ber rådmannen:

- *Sørge for at alle ansatte i organisasjonen er orientert om kommunens arbeid med varsling, og*
- *Fortsatt arbeide for at medarbeidere skal oppleve at det er greit å komme med kritiske ytringer og varsler der det er nødvendig.*

Rådmannen bes rapportere skriftlig tilbake til kontrollutvalget på det er arbeidet som er gjort innen de områder som er påpekt i vedtaket, og hvilke effekt dette har gitt, innen siste møte i kontrollutvalget høsten 2018.

Kommunestyret valgte i sitt møte 13.9.2018 sak 75/18 å legge til følgende punkt i vedtaket:

Alle skoler i Bamble kommune skal ha en mobbeknapp på sine hjemmesider og som app på elevenes iPad i skolen, slik at man kan anonymt eller ikke anonymt varsle om mobbing på internt nivå.

Kontrollutvalget mottok til sin oppfølging av saken i møtet 3.12.2018 sak 47/18 en grundig skriftlig redegjørelse fra rådmannen om hvordan vedtak og anbefalinger knyttet til de to delrapportene i forvaltningsrevisjonen var fulgt opp, og kontrollutvalget gjorde følgende vedtak i saken:

Redegjørelsen tas til orientering, og kontrollutvalget avslutter saken.

3. BYGGESAKSBEHANDLING - BAMBLE

Kontrollutvalget bestilte i sitt møte 3.9.2018 sak 32/18 prosjektplan for forvaltningsrevisjonen Byggesaksbehandling, under forutsetning av at kommunestyret ga sin

tilslutning om å bytte rekkefølgen på de to siste prosjektene i vedtatt Plan for forvaltningsrevisjon. Da kontrollutvalget fikk prosjektplanen til behandling i sitt møte 22.10.2018, hadde anmodningen fra kontrollutvalget ennå ikke blitt behandlet av kommunestyret. Kontrollutvalget gjorde følgende vedtak i saken:

Med forbehold av kommunestyrets godkjenning av endring av rekkefølge av forvaltningsrevisjonsprosjekter, bestiller kontrollutvalget forvaltningsrevisjonen Byggesaksbehandling i tråd med fremlagt plan. Rapport forventes til behandling i april 2019 dersom bestilling kan skje i november 2018. Kontrollutvalget ber om å bli holdt orientert om fremdriften undervis i prosjektet.

Dersom kommunestyret ikke godkjenner endret rekkefølge av forvaltningsrevisjonsprosjekter, avventer kontrollutvalget bestillingen til våren 2019, for levering høsten 2019.

Den vedtatte prosjektplanen la vekt på tillitsaspektet og mulig mistanke om og fare for korrupsjon innen areal- plan- og byggesektoren, ut fra at myndighetsutøvelsen etter plan- og bygningsloven gjelder fordeling av goder som kan ha store økonomiske interesser. Følgende to problemstillinger ble vedtatt for prosjektet:

1. *I hvilken grad har Bamble kommune tiltak for å sikre riktig behandling av byggesaker?*
2. *I hvilken grad har Bamble kommune iverksatt korrupsjonsforebyggende tiltak for byggesaksbehandlingen?*

Kommunestyret vedtok i sitt møte 1.11.2018 sak 88/18 den endringen i Plan for forvaltningsrevisjon som kontrollutvalget hadde bedt om, slik at bestillingen kunne effektueres. Kontrollutvalget vil jobbe videre med forvaltningsrevisjonen Byggesaksbehandling i 2019.

4. ARKIV OG DOKUMENTHÅNDTERING BAMBLE

Kontrollutvalget behandlet i sitt møte 22.10.2018 sak 41/18 prosjektplan for forvaltningsrevisjonen Arkiv og dokumenthåndtering, i tilfelle kommunestyret *ikke* skulle gi sin tilslutning til kontrollutvalgets ønske om å bytte rekkefølgen på de to siste prosjektene i vedtatt Plan for forvaltningsrevisjon. Prosjektet innebærer en kontroll av kommunens arbeid for å sikre at alt blir arkivert og journalført, og er tenkt å bidra til å sikre innbyggernes innsyn og kommunens dokumentasjon. Følgende problemstilling ble vedtatt for prosjektet:

- *I hvilken grad sikrer kommunen riktig dokumenthåndtering og rett bruk av saksbehandlingssystem?*

Siden kommunestyret i sitt møte 1.11.2018 sak 88/18 vedtok den endringen i Plan for forvaltningsrevisjon som kontrollutvalget hadde bedt om, vil revisjonen bare oversende brev om oppstart av prosjektet våren 2019 basert på den vedtatte prosjektplanen. Kontrollutvalget vil jobbe videre med forvaltningsrevisjonen Arkiv og dokumenthåndtering i 2019.

C. SELSKAPSKONTROLL

Kontrollutvalget bør følge med på kommunestyret sine saker knyttet til valg av organisasjonsformer, og vurdere om saksutredningene har belyst kontroll- og tilsynskonsekvensene av de ulike valgene. I selskapene som kommunen eier, har kontrollutvalget rett til å ha en representant til stede på generalforsamlingen og lignende organ. Av kommunelovens § 77 nr. 5 fremgår følgende om selskapskontroll:

«Kontrollutvalget skal påse at det føres kontroll med forvaltningen av kommunens eller fylkeskommunens interesser i selskaper mm.»

Forskrift for kontrollutvalg kap. 6 utdyper dette nærmere. I dette ligger bl.a.:

- Kontrollutvalget må få utarbeidet en prosjektplan eller bestilling som tydeliggjør hvordan kontrollen skal gjennomføres.
- Dersom det i det aktuelle selskapet er flere eierkommuner, kan kontrollen samordnes mellom eierne.
- Det er viktig at selskapskontrollen gjennomføres på en planmessig måte, og at den er basert på en risiko- og vesentlighetsvurdering.
- Resultatene av selskapskontroller skal rapporteres til kommunestyret. Det vil være hensiktsmessig å sende selskapskontrollrapporten til kommunestyret.

Som grunnlag for valget av selskapskontroller skal det foreligge en analyse og plan for selskapskontroll. Planen skal vedtas innen årets slutt året etter kommunestyrevalget. Analyse ble utarbeidet av Telemark kommunerevisjon IKS og lagt frem for kontrollutvalget til behandling i møtet 11.4.2016. Sammen med analysen la revisjonen frem forslag til plan for selskapskontroll. Planen ble vedtatt og består av følgende prosjekt for perioden 2016-2019:

1. *Selvkost i selskapet Renovasjon i Grenland (forvaltningsrevisjon sammen med andre eiere)*
2. *Styre – evaluering og valg (generell kontroll der det kan gjennomføres stikkprøve av enkelte selskap, gjennomføres som eierskapskontroll)*
3. *Samordning av føringer for eierskap (generell kontroll der det kan gjennomføres stikkprøve av enkelte selskap, gjennomføres som eierskapskontroll, som bør gjøres felles med andre eiere der det er aktuelt)*
4. *Gjennomføring av virksomhet – måloppnåelse i selskapet Vekst i Grenland IKS (forvaltningsrevisjon sammen med andre eiere)*

Kommunestyret ga sin tilslutning til planen 12.5.2016. Kontrollutvalget fikk fullmakt til å endre planen i planperioden. Kontrollutvalget gjorde i sitt møte 3.12.2018 sak 51/18 en vurdering omkring Plan for selskapskontroll mot slutten av planperioden. De valgte da å prioritere prosjekt 4 foran prosjekt 3, slik at revidert Plan for selskapskontroll 2016-2019 ser slik ut:

1. *Selvkost i selskapet Renovasjon i Grenland (forvaltningsrevisjon sammen med andre eiere)*
2. *Styre – evaluering og valg (generell kontroll der det kan gjennomføres stikkprøve av enkelte selskap, gjennomføres som eierskapskontroll)*
3. *Gjennomføring av virksomhet – måloppnåelse i selskapet Vekst i Grenland IKS (forvaltningsrevisjon sammen med andre eiere)*

4. *Samordning av føringer for eierskap (generell kontroll der det kan gjennomføres stikkprøve av enkelte selskap, gjennomføres som eierskapskontroll, som bør gjøres felles med andre eiere der det er aktuelt)*

Kontrollutvalget har jobbet med følgende selskapskontroller i 2018:

1. RENOVASJON I GRENLAND IKS

Kontrollutvalget bestilte 5.12.2016 selskapskontroll i Renovasjon i Grenland IKS (RiG IKS) fra Telemark kommunerevisjon IKS. Følgende problemstillinger ble vedtatt:

- *Er avtaler med eksterne leverandører i samsvar med reglene om offentlige anskaffelser?*
- *Sikrer RiG IKS selvkost i renovasjonstjenestene?*
- *Har RiG riktig behandling av selvkostfond?*

Selskapskontrollen ble gjennomført som forvaltningsrevisjon i selskap, i fellesskap med øvrige eiere. Rapporten ble presentert for kontrollutvalgene i alle eierkommunene i et felles møte i Porsgrunn 26.9.2017. Bamble kontrollutvalg behandlet deretter rapporten i eget møte. Kontrollutvalget vedtok å oversende rapporten til kommunestyret med følgende innstilling til vedtak:

Kommunestyret mener RiG bør:

- *Skjerpe rutinen for å skrive protokoll for alle anskaffelser*
- *Fullføre opprydningen i avtalene med Bjorstaddalen, og*
- *Vurdere avtalen med Bamble kommune om Eik gjenvinningsstasjon for å sikre en kostnadsberegning som er i samsvar med retningslinjene for selvkost.*

Kommunestyret ber RiG oversende en skriftlig tilbakemelding om oppfølging av revisjonens anbefalinger til kontrollutvalget innen utløpet av april 2018.

Kontrollutvalget fikk i sitt møte 1.6.2018 sak 19/18 en orientering ved daglig leder i Renovasjon Grenland IKS om hvordan selskapet hadde fulgt opp kommunestyrets vedtak og revisjonens anbefalinger. Følgende vedtak ble fattet:

Kontrollutvalget tar redegjørelsen til orientering og finner selskapets oppfølging av selskapskontrollen om selvkost i Renovasjon i Grenland tilfredsstillende. Kontrollutvalget anser med dette saken for avsluttet.

2. EIERSKAPSKONTROLL STYRESAMMENSETNING – STYREEVALUERING OG VALG AV STYREMEDLEMMER

Kontrollutvalget bestilte 5.2.2018 tilbud på eierskapskontrollen Styre – evaluering og valg, i tråd med Plan for selskapskontroll 2016-2019. Kontrollutvalget behandlet forslag til prosjektplan 16.4.2018. Følgende problemstillinger ble vedtatt:

- *I hvilken grad er gjeldende krav, retningslinjer og anbefalinger fulgt ved valg av styremedlemmer, styresammensetning og styreevaluering?*

- *I hvilken grad er Bamble kommunes føringer i samsvar med gjeldende krav og anbefalinger for god eierstyring?*

Følgende selskaper ble valgt ut til eierskapskontrollen:
- Skjærgårdshallen AS
- Grenland Havn IKS
- Vekst i Grenland IKS
- Grep Grenland AS

Rapport fra eierskapskontrollen ble behandlet i kontrollutvalget 3.12.2018. Følgende vedtak ble fattet:

Kontrollutvalget tar rapporten fra eierskapskontrollen Styresammensetning, styreevaluering og valg av styremedlemmer – Bamble til orientering. Kontrollutvalget oversender rapporten til kommunestyret med følgende innstilling til vedtak:

Kommunestyret tar rapporten Styresammensetning, styreevaluering og valg av styremedlemmer – Bamble til orientering, og ber kommunen:

- *vurdere om eierskapsmeldingen skal gi tydeligere føringer knyttet til valg og sammensetning av styre og forlenget frist for innkallinger til generalforsamling, og*
- *sikre at:*
    - *styresammensetningen i Grep Grenland AS er i samsvar med gjeldende krav til kjønnsrepresentasjon,*
    - *vedtektene til Skjærgårdshallen AS har korrekt krav til kjønnsrepresentasjon i styret,*
    - *det blir utnevnt valgkomité i tråd med vedtektene til Skjærgårsdshallen AS,*
    - *retningslinjene for valgkomitéen for Grenland Havn IKS blir fulgt.*

Kommunestyret vedtar at kommunen tilslutter seg Styrevervregisteret.

Kommunestyret ber kommunen gi en skriftlig og muntlig tilbakemelding til kontrollutvalget om hvordan vedtaket er fulgt opp, senest til utvalgets siste møte våren 2019.

Kontrollutvalget vil dermed jobbe videre med oppfølging av eierskapskontrollen Styresammensetning, styreevaluering og valg av styremedlemmer – Bamble i 2019.

3. SELSKAPSKONTROLL MED FORVALTNINGSREVISJON I VEKST I GRENLAND IKS

Kontrollutvalget vurderte i sitt møte 3.12.2018 de resterende prosjektene i Plan for selskapskontroll 2016-2019 og kom frem til at de ønsket å endre rekkefølgen av prosjekt 3 og 4. De bestilte dermed prosjektplan for selskapskontroll med forvaltningsrevisjon i Vekst i Grenland IKS fra Telemark kommunerevisjon IKS. Prosjektet skulle søkes gjennomført sammen med andre eiere om mulig.

Kontrollutvalget vil dermed jobbe videre med selskapskontrollen Vekst i Grenland i 2019 (til orientering så ble det 11.2.2019 avklart at kontrollutvalget ikke bestiller selskapskontroll i Vekst i Grenland IKS nå, siden ingen av de andre eierne ønsket å være med på denne nå).

D. ANDRE STØRRE SAKER

Av og til dukker det opp andre større saker som kontrollutvalget bruker mye tid og ressurser på, uten at de faller inn under begrepene forvaltningsrevisjon og selskapskontroll. Kontrollutvalget har i 2018 jobbet med følgende sak:

1. BAMBLE KOMMUNES LEIEFORHOLD SKJÆRGÅRDSHALLEN AS

Utgangspunktet for saken var et spørsmål om leien kommunen betaler for bruk av hallen er i tråd med regelverket om offentlig støtte. Kontrollutvalget bestilte en utredning om dette temaet fra Telemark kommunerevisjon IKS i sitt møte 5.12.2016. Denne ble behandlet i utvalgets møte 6.3.2017, sammen med en orientering fra styreleder i selskapet. Kontrollutvalget oversendte saken og revisjonsrapporten til kommunestyret, med følgende forslag til vedtak:

Rådmannen bes klarlegge om avtalt leiepris i avtale mellom Bamble kommune og Skjærgårdshallen AS er i samsvar med markedspris og/eller kostpris, eller ikke. Rådmannen bes rapportere skriftlig om resultatet til kontrollutvalget senest i løpet av april 2017. Dersom det ikke er samsvar, bes rådmannen umiddelbart iverksette tiltak som bringer forholdet innen rammene for regelverket om offentlig støtte, og rapportere om tiltakene til kontrollutvalget senest i løpet av våren 2017. Rådmannen bes legge ved en tilsvarende vurdering av leieprisen i forbindelse med budsjettet hvert år.

Kommunestyret behandlet saken i sitt møte 11.5.2017. De ga sin tilslutning til kontrollutvalgets forslag til vedtak. I tillegg vedtok kommunestyret å oversende en del spørsmål som ble fremsatt i møtet, som skulle tas med i vurderingen rådmannen skulle gjennomføre.

I stedet for å legge saken frem for kontrollutvalget som vedtatt 11.5.2017, la rådmannen saken direkte frem for kommunestyret 14.12.2017. Følgende ble vedtatt:

Bamble kommunestyre vedtar:

1. *Rådmannens redegjørelse i saken tas til etterretning.*
2. *Leieavtalen mellom Bamble kommune og Skjærgårdshallen AS endres slik at de dokumenterer at betaling for leie ikke er i strid med regler for offentlig støtte.*
3. *Kommunestyret nedsetter en arbeidsgruppe på førstkommende kommunestyremøte med mandat:*
    1. *Vurdere konsekvenser av om selskapet skal tilbakeføres som kommunal virksomhet.*
    2. *Avklare om dagens drift, utleieforhold er i samsvar med regler for offentlig støtte.*

Kontrollutvalget ble i sitt møte 5.2.2018 orientert om at vedtatt arbeidsgruppe skulle utnevnes i neste kommunestyremøte. Kontrollutvalget fikk i sitt møte 22.10.2018 en orientering om opprettelse av arbeidsgruppen. Kontrollutvalget reagerte på at det ikke var satt noen frist for utvalgets arbeid, og ba om at kommunestyret så snart som mulig satte en slik frist. Dette var ikke gjort ved utgangen av 2018. Kontrollutvalget vil følge opp saken Bamble kommunes leieforhold Skjærgårdshallen AS videre i 2019 (frist er satt i 2019).

E. ANDRE SAKER

I løpet av året 2018 har i tillegg følgende saker vært behandlet:

- Kommunens håndtering av skjenkekontroll
- Valg av pensjonsordning i selskaper Bamble
- Bruk av overtid i byggesaksavdelingen
- Årsmelding 2017 Bamble kontrollutvalg
- Revisors egenerklæring om uavhengighet – forvaltningsrevisjon og regnskapsrevisjon
- Årsrapport og årsregnskap 2017 Skatteoppkreveren i Bamble kommune
- Økonomisk situasjon pr. 1. tertial 2018
- Orientering om prosess omkring kommunens kjøp og salg av eiendommer
- Forum for Kontroll og Tilsyn – medlemskap
- Utbygging på Eikstrand – Bedehusstranda
- Orientering om situasjonen i barnevernet
- Budsjett for kontroll, tilsyn og revisjon 2019 Bamble
- Overordnet revisjonsstrategi regnskapsrevisjon 2018
- Økonomisk situasjon pr. 2. tertial 2018
- Møte- og arbeidsplan 2019 for Bamble kontrollutvalg
- Orientering om budsjett 2019 Bamble kommune
- Kommunal registrering av psykisk utviklingshemmede og grunnlag for kompensasjon fra staten
- Orientering omkring gjeldende reguleringsplan Langesund sentrum
- Orienteringer fra revisor (i alle møter)
- Referatsaker (i alle møter)
- Eventuelt (i alle møter)

For nærmere informasjon om de enkelte sakene, henvises det til www.temark.no under Bamble kommune for sakspapirer til hvert enkelt møte.

9. KONKLUSJON OG AVSLUTTENDE KOMMENTARER

Kontrollutvalgets årsmelding for 2018 godkjennes av kontrollutvalget og legges frem for kommunestyret til orientering. Kontrollutvalget mener at årsmeldingen gir kommunestyret grunnlag for å følge med på om kontrollutvalget utfører sitt arbeid i tråd med lovverket og kommunestyrets vedtak.

Langesund, 8.4.2018

Bård A. Hoksrud
Leder

Benedikte Muruvik Vonen
Rådgiver

Temark

Agder og Telemark kontrollutvalgssekretariat IKS

Arkivsak-dok. 19/17884-1
Saksbehandler Benedikte Muruvik Vonen

Saksgang	Møtedato
Bamble kontrollutvalg	09.12.2019

Samspill mellom kontrollutvalget og ordfører - Bamble

Forslag fra sekretariatet:

Saken tas til orientering og kontrollutvalget ser frem til samspillet med ordfører i respekt for hverandres roller.

Bakgrunn for saken:

Kommunen er samfunnets viktigste velferdsprodusent og forvalter betydelige ressurser på vegne av innbyggerne. Omfanget av og bredden i den kommunale tjenesteproduksjonen medfører et behov for utstrakt styring og kontroll.

Kommunestyret har det overordnede ansvaret for all intern kontrollvirksomhet i kommunen – kommunens egenkontroll. Fra kommunestyret går det to kontrollinjer:

1. Fra kommunestyret til kommunedirektøren (rådmannen). Rådmannen er ansvarlig for kommunens planlegging, myndighetsutøvelse og tjenesteproduksjon. Rådmannen skal også føre internkontroll med administrasjonens virksomhet.
2. Fra kommunestyret til kontrollutvalget. Kontrollutvalget er ansvarlig for kontroll med hele den kommunale virksomheten på vegne av kommunestyret. Dette omfatter både administrasjonen, formannskapet, andre politiske utvalg og ordføreren.

Det er viktig å legge et godt grunnlag tidlig i perioden for et konstruktivt samspill mellom kontrollutvalget og ordfører – ordfører er et viktig bindeledd til kontrollutvalgets premiss- og oppdragsgiver kommunestyret.

Saksopplysninger:

Kontrollutvalget har i utgangspunktet ikke et kontrollansvar overfor kommunestyret, siden kontrollutvalget er underordnet kommunestyret og ikke kan overprøve politiske prioriteringer som er foretatt av kommunens folkevalgte organer eller andre kommunale organer. Utvalget kan likevel uttale seg dersom kommunestyret har truffet, eller er i ferd med å treffe, et vedtak som er ulovlig. Kontrollutvalget kan i tillegg kontrollere om saker til kommunestyret er tilstrekkelig utredet.

God forståelse og respekt for hverandres roller er avgjørende for god samhandling mellom kommunestyret og kontrollutvalget. Det er derfor viktig at kommunestyret legger til rette for en god dialog og informasjonsutveksling. Kontrollutvalgets leder har møte- og talerett i kommunestyret når saker fra kontrollutvalget skal behandles. Utvalgets leder kan la ett av de andre medlemmene i utvalget utøve denne retten på sine vegne. Det er viktig at denne retten benyttes, og at ordfører gir kontrollutvalgets

representant egen taletid. Spesielt gjelder dette ved behandlingen av årsregnskap og rapporter fra forvaltningsrevisjoner og eierskapskontroller. Dette vil gi kommunestyret bedre grunnlag for behandling av sakene. I tillegg vil sakene bidra til å synliggjøre kontrollutvalgets arbeid og sette kommunestyret i stand til å forstå og bruke kontrollutvalget aktivt som sitt kontrollorgan.

Ordfører har møte- og talerett i kontrollutvalget. Ordførerens deltakelse på kontrollutvalgsmøter er med på å synliggjøre at kontrollutvalget er kommunestyrets kontrollorgan. Dette gir mulighet for en direkte dialog, der kontrollutvalg og ordfører kan utveksle informasjon og oppdatere hverandre på aktuelle saker.

Lovverket, kommunestyret som kollegium og kontrollutvalget selv er de eneste som kan pålegge kontrollutvalget å behandle en sak. Det kan likevel ha stor nytteverdi at ordfører er med på iallfall en del møter i kontrollutvalget. Dette vil redusere en mulig avstand mellom kommunestyret og det arbeidet som skjer i kontrollutvalget.

Dersom saker er til politisk behandling eller det har vært truffet lovlige politiske eller administrative vedtak i saker, bør ikke kontrollutvalget behandle sakene direkte. Bl.a. finnes det egne regler for klagebehandling på ulike typer vedtak, og kontrollutvalget har ingen rolle i denne klagebehandlingen. Bare dersom en sak viser mulige utfordringer på systemnivå knyttet til regeletterlevelse og forvaltning av kommunens midler, kan det være aktuelt å se nærmere på saken fra kontrollutvalgets side.

Ordfører Hallgeir Kjeldal stiller i møtet for å bidra til å etablere den gode dialogen som er nødvendig for å få et godt samspill mellom kontrollutvalget og kommunestyret. Hvordan vil det være naturlig å ivareta ordførers møterett i kontrollutvalget på best mulig måte for begge parter? Og hvordan kan vi best legge opp til at leder får en mulighet til å orientere kommunestyret om arbeidet i kontrollutvalget?

Vurdering fra sekretariatet:

Saken skal gi et grunnlag for godt og konstruktivt samarbeid mellom kontrollutvalget og politisk ledelse.

Temark

Agder og Telemark kontrollutvalgssekretariat IKS

Arkivsak-dok. 19/17896-1
Saksbehandler Benedikte Muruvik Vonen

Saksgang	Møtedato
Bamble kontrollutvalg	09.12.2019

Orientering om økonomisk situasjon og budsjett 2020 for Bamble kommune

Forslag fra sekretariatet:

Saken tas til orientering.

Saksopplysninger:

Kontrollutvalget skal ikke behandle forslag til budsjett verken fra rådmannen eller formannskapet, men har selvstendig innstillingsrett overfor kommunestyret når det gjelder den delen av budsjettet som gjelder kontroll, tilsyn og revisjon. Dette har kontrollutvalget oversendt til kommunen, og det skal følge budsjettsaken via formannskapet til kommunestyret.

Det har likevel stor verdi for kontrollutvalget å få en orientering om hvordan budsjettsituasjonen for 2020 er for kommunen, som et ledd i kontrollutvalgets ansvar for å påse at det føres kontroll med at den økonomiske forvaltning foregår i samsvar med gjeldende bestemmelser og vedtak, jf. kommuneloven § 23-2 b.

Plan- og økonomisjef Gunn Ellen Berg er invitert til å orientere om rådmannens forslag til budsjett for 2020 i møtet.

Temark

Agder og Telemark kontrollutvalgssekretariat IKS

Arkivsak-dok. 19/17884-2
Saksbehandler Benedikte Muruvik Vonen

Saksgang	Møtedato
Bamble kontrollutvalg	09.12.2019

Samspill mellom kontrollutvalget og rådmannen - Bamble

Forslag fra sekretariatet:

Saken tas til orientering og kontrollutvalget ser frem til samspillet med rådmannen i respekt for hverandres roller.

Bakgrunn for saken:

Kommunen er samfunnets viktigste velferdsprodusent og forvalter betydelige ressurser på vegne av innbyggerne. Omfanget av og bredden i den kommunale tjenesteproduksjonen medfører et behov for utstrakt styring og kontroll.

Kommunestyret har det overordnede ansvaret for all intern kontrollvirksomhet i kommunen – kommunens egenkontroll. Fra kommunestyret går det to kontrollinjer:

1. Fra kommunestyret til kommunedirektøren (rådmannen). Rådmannen er ansvarlig for kommunens planlegging, myndighetsutøvelse og tjenesteproduksjon. Rådmannen skal også føre internkontroll med administrasjonens virksomhet.
2. Fra kommunestyret til kontrollutvalget. Kontrollutvalget er ansvarlig for kontroll med hele den kommunale virksomheten på vegne av kommunestyret. Dette omfatter både administrasjonen, formannskapet, andre politiske utvalg og ordføreren.

Det er viktig å legge et godt grunnlag tidlig i perioden for et konstruktivt samspill mellom kontrollutvalget og rådmannen – rådmannen er ansvarlig for tjenesteleveranser og internkontroll i kommunen og gjennomføring av kommunestyrets vedtak, og er dermed det viktigste kontrollobjektet for kontrollutvalget.

Saksopplysninger:

Det er viktig at kontrollutvalget undersøker om kommunen har etablert en betryggende og hensiktsmessig internkontroll. Dette er de systemer og rutiner som rådmannen etablerer for å sikre at lover og forskrifter følges. I ny kommunelov § 25-1 er kravet til internkontroll lovfestet. I tillegg ligger det krav til internkontroll i en del av kommunens faglovverk.

Kontrollutvalget kan benytte ulike verktøy for å undersøke om kommunen har etablert betryggende og hensiktsmessig kontroll, som f.eks.:

- Orienteringer fra rådmannen
- Virksomhetsbesøk
- Forvaltningsrevisjon

- Regnskapsrevisjon
- Orienteringer fra revisjonen
- Høringer
- Granskinger
- Andre undersøkelser

Kontrollutvalget må alltid vurdere risiko og vesentlighet når de velger hvilke saker de skal ta opp, og hvilke verktøy de skal bruke i arbeidet. Både formelle undersøkelser som gjerne utføres av revisjonen, gjennomføring av større høringer og granskinger, men også skriftlige og muntlige orienteringer fra rådmannen medfører bruk av ressurser. Kontrollutvalget må derfor alltid vurdere hva som er nødvendig og tilstrekkelig for å sikre den nødvendige kontrollen.

Formålet med kontrollvirksomheten er det samme for alle parter: Å sikre at innbyggerne får de tjenester de har krav på, at tjenestene har god kvalitet, og at ressursene utnyttes effektivt og i tråd med kommunestyrets vedtak. Partene har også et felles ansvar for å bidra til læring og forbedring.

Administrasjonen og kontrollutvalget har et felles ansvar for å legge til rette for god dialog og godt samspill. Dialogen med rådmannen er grunnleggende for å gjøre gode undersøkelser, og hun er den viktigste kilden til informasjon om internkontrollen i kommunen.

Kontrollutvalget kan be rådmannen om å orientere skriftlig og/eller muntlig om saker og aktuelle tema i kontrollutvalget. Dette kan gi kontrollutvalget et grunnlag for å vurdere om saken er tilstrekkelig belyst, eller om det er behov for ytterligere oppfølging og undersøkelse. Rådmannen kan også orientere kontrollutvalget om de risikovurderinger som administrasjonen gjør vedrørende internkontroll i kommunen. I kommuneloven § 25-2 er det fastlagt at rådmannen skal rapportere til kommunestyret om internkontroll og om resultater fra statlig tilsyn minst én gang i året. Denne rapporteringen vil gi nyttig informasjon til kontrollutvalget, og vil derfor bli fulgt opp i utvalget.

I mange tilfeller har administrasjonen, bare gjennom å bli innkalt for å orientere om en sak, startet et forbedringsarbeid før de møter i kontrollutvalget. Kontrollutvalgets forespørsler bidrar slik til å få satt viktige saker på agendaen i administrasjonen. Selv om selve vedtaket i kontrollutvalget helt enkelt sier at saken tas til orientering, kan kontrollutvalget dermed ha bidratt aktivt til å forbedre kommunens egenkontroll.

Kontrollutvalget forholder seg i utgangspunktet alltid til rådmannen når det ønsker informasjon om kommunens interne drift og kontroll. Rådmannen kan så delegere til andre i administrasjonen å svare når han finner det hensiktsmessig. Eksempelvis vil det være naturlig at økonomisjef er den som orienterer om kommunens økonomi og endringer i det økonomiske risikobildet.

Kontrollutvalget kan ikke overprøve administrasjonens vedtak som er fattet etter delegasjon fra kommunestyret eller kommunens folkevalgte organer eller andre kommunale organer.

Rådmann Geir H. Bjelkemyr-Østvang stiller i møtet for å bidra til å etablere den gode dialogen som er nødvendig for å få et godt samspill mellom kontrollutvalget og administrasjonen.

Vurdering fra sekretariatet:

Saken skal gi et grunnlag for godt og konstruktivt samarbeid mellom kontrollutvalget og administrativ ledelse.

Temark

Agder og Telemark kontrollutvalgssekretariat IKS

Arkivsak-dok. 19/14714-5
Saksbehandler Benedikte Muruvik Vonen

Saksgang	Møtedato
Bamble kontrollutvalg	09.12.2019

Overordnet revisjonsstrategi 2019 Bamble

Forslag fra sekretariatet:

Overordnet revisjonsstrategi 2019 for Bamble kommune tas til orientering.

Saksopplysninger:

Kommunens revisor skal følge lov, forskrift og god kommunal revisjonsskikk i revisjonsarbeidet. Revisjon av kommunen utgjør i henhold til ny kommunelov § 24-2 tre hovedoppgaver: regnskapsrevisjon, forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll, i tillegg til annen kontroll som er bestemt i lov eller i medhold av lov. Telemark kommunerevisjon IKS er valgt som revisor for Bamble kommune og har avtale om å levere disse tjenestene for kommunen.

Overordnet revisjonsstrategi 2019 er det overordnede planleggingsdokumentet for gjennomføring av regnskapsrevisjon for regnskapsåret 2019. Formålet med å få overordnet revisjonsstrategi til behandling som egen sak, er å gi kontrollutvalget informasjon om de overordnede vurderingene og hensynene som revisor har lagt vekt på i planleggingen av revisjonsarbeidet. Revisjonsstandarden «Planlegging av revisjon av et regnskap» ligger til grunn for vedlagte dokument. Ut fra overordnede vurderinger av kommunens drift og økonomiske internkontroll, vesentlighet og risiko, har revisor utarbeidet en overordnet revisjonsplan, som inngår som en del av strategidokumentet.

Den overordnede revisjonsstrategien, sammen med revisjonens øvrige muntlige og skriftlige rapporteringer, vil være et grunnlag for å oppfylle kontrollutvalgets påseansvar overfor revisjonen. Kontrollutvalget kan ved revisors rapportering gjennom året og i forbindelse med revisjonen av årsregnskapet etterspørre oppfølging av strategi og revisjonsplan.

Regnskapsrevisor Veronica Brandt vil redegjøre for overordnet revisjonsstrategi i møtet.

Vurdering fra sekretariatet:

Overordnet revisjonsstrategi er revisjonens dokument og skal bare tas til orientering av kontrollutvalget. Den vil likevel sikre utvalget et bedre grunnlag for å ivareta sitt påseansvar overfor revisjonen. Strategien ble tatt til orientering av avtroppende kontrollutvalg, men blir her også lagt frem for det nye utvalget, som får ansvaret for å følge opp strategien.

Vedlegg:
Overordnet revisjonsstrategi Bamble kommune 2019

TELEMARK
KOMMUNEREVISJON IKS

Overordnet revisjonsstrategi for regnskapsrevisjon 2019

Bamble kommune

Om Telemark kommunerevisjon IKS og overordnet revisjonsstrategi

Telemark kommunerevisjon IKS (TKR) er et av landets største interkommunale revisjonsselskaper. Alle de 18 kommunene i Telemark, Larvik i Vestfold og Telemark fylkeskommune er eiere av selskapet. Vi utfører revisjon og andre tjenester for våre eiere og andre kommunale/fylkeskommunale aktører.

I tillegg til regnskapsrevisjon og forvaltningsrevisjon for kommunen og kommunale foretak avgir TKR mange ulike uttalelser og attestasjoner for ulike enheter i kommunen. Dette er uttalelser og attestasjoner som tilskuddsgivere krever for tildeling og utbetaling av ulike former for tilskudd. Vi utfører også rådgiving av ulik art og revisor møter i politiske utvalg, slik som KU og k-styret.
Etter særskilt bestilling påtar TKR seg også å utarbeide plan for selskapskontroll og utføre selskapskontroll knyttet til selskap der kommunen har eierinteresser.

Fra 2015 har vi inngått en avtale om faglig og administrativt samarbeid med de interkommunale revisjonsordningene Buskerud kommunerevisjon IKS og Vestfold kommunerevisjon. Det er vedtatt at Telemark kommunerevisjon IKS og Vestfold kommunerevisjon blir slått sammen til Vestfold og Telemark Revisjon IKS fra 1.1.2020.

Du kan finne alle våre forvaltningsrapporter og annen informasjon på vårt nettsted www.tekomrev.no.

Innhold

1 Innledning 4

2 Regnskapsrevisjon 5

3 Risikovurdering 6

3.1 Kommunens økonomi 6

3.2 Bamble kommunes økonomiske internkontroll 9

3.3 Organisering og systemer 10

3.4 Kommunalt foretak 10

4 Vurdering av vesentlighet 11

5 Revisjonsplan 11

5.1 Generelt: 12

5.2 Drift: 12

5.3 Investering: 12

6 Avslutning 13

1 Innledning

Kommunens revisor skal følge lov, forskrift og god kommunal revisjonsskikk i revisjonsarbeidet.[1]

Revisjon av kommunen består av to hovedoppgaver; regnskapsrevisjon og forvaltningsrevisjon. Telemark kommunerevisjon IKS (TKR) er valgt som revisor og har avtale om å levere disse tjenestene for kommunen og for det kommunale foretaket Frisk Bris Bamble KF.
Vi omtaler ikke forvaltningsrevisjon i dette dokumentet, med mindre de utførte rapportene har direkte betydning for arbeidet med regnskapsrevisjon.

Overordnet revisjonsstrategi er det overordnede planleggingsdokumentet for gjennomføring av regnskapsrevisjon. Formålet med overordnet revisjonsstrategi er å gi kontrollutvalget informasjon om de overordnede vurderingene og hensynene som revisor har lagt vekt på i planleggingen av revisjonsarbeidet. Revisjonsstandarden "Planlegging av revisjon av et regnskap" ligger til grunn for dette dokumentet som sammen med rapportering gjennom året, være et grunnlag for å oppfylle kontrollutvalgets tilsyns- og påseansvar av revisor.

Ved planlegging av revisjonsoppdraget skal revisor vurdere kontrollmiljøet i kommunen. Det omfatter bl.a. vurdering av den administrative oppbygningen, kompetansen, eventuelle skifte av nøkkelpersonell, omorganisering, sentral/desentral regnskapsføring og endringer av økonomisystem mv. Vurdering av risiko og vesentlighet er også en del av planleggingen. Alt dette totalt har betydning for de ressursene vi planlegger å bruke på revisjon av oppdraget.

Regnskapsrevisjon og attestasjoner gjennomføres løpende. Årsoppgjørsrevisjonen starter når regnskapet er avlagt (frist 15. februar) og varer fram til vi avgir revisjonsberetningen. Denne skal avgis så snart revisor er ferdig med revisjon av årsregnskapet, senest 15. april.

I tillegg til oppgavene nevnt over, reviderer TKR også andre regnskaper med nær tilknytning til kommunen. I Bamble kommune gjelder dette regnskaper for legater og stiftelser, kirkelig fellesråd og menighetsråd. For revisjon av disse regnskapene utarbeides det egne revisjonsstrategier og –planer og her gjelder særskilte lover, forskrifter og instrukser. Kontrollutvalget har ingen rolle i revisjon av disse enhetene.

[1] Kommuneloven av 25.9.92, Forskrift om revisjon i kommuner og fylkeskommuner av 15.6.04, Internasjonale revisjonsstandarder (International standards on auditing – ISA)

2 Regnskapsrevisjon

Formålet med regnskapsrevisjonen er å bekrefte at årsregnskapet er avgitt i samsvar med lov, forskrift og god kommunal regnskapsskikk. Vår revisjon er utført i samsvar med god kommunal revisjonsskikk, som bygger på internasjonale revisjonsstandarder. Disse krever at vi etterlever etiske krav og utfører arbeidet på en måte som skal gi betryggende sikkerhet for at årsregnskapet ikke inneholder vesentlig feilinformasjon.

Revisors konklusjoner om årsregnskapet kommer fram i revisors beretning, hvor vi uttaler oss om følgende fire temaer:

- årsregnskapet er avgitt i samsvar med lov og forskrifter og god kommunal regnskapsskikk i Norge
- regnskapet i det alt vesentlige er i samsvar med budsjettvedtak, og at budsjettbeløpene i årsregnskapet stemmer med regulert budsjett
- opplysningene i årsberetningen om årsregnskapet er konsistente med årsregnskapet og er i samsvar med lov og forskrifter
- registrering og dokumentasjon av kommunens regnskapsopplysninger er i samsvar med lov og god bokføringsskikk i Norge.

Ved eventuelle vesentlige mangler ved ett eller flere av disse punktene vil det komme fram som merknader i revisjonsberetningen. Kontrollutvalget vil da få brev med nærmere bakgrunn for merknaden, såkalt nummerert brev fra revisor.

I tillegg til revisors beretning, utarbeider revisor en årlig rapport til kontrollutvalget. Denne er en oppsummering av revisjonsarbeidet for regnskapsåret. Revisor tar her opp ulike forhold vi anser som viktige, men ikke er så alvorlige og vesentlige at de må tas med i revisjonsberetningen. Eventuelle merknader gitt i revisjonsberetningen utdypes også, da revisjonsberetningen er formell og forholdsvis standardisert.

Revisor rapporterer også til kontrollutvalget om revisjonsarbeidet gjennom hele året. Dette gjøres muntlig i hvert av utvalgets møter. Hvis det er saker av mer alvorlig karakter vil rapporteringen til kontrollutvalget være skriftlig.

Revisor må vurdere om informasjon og opplysninger vi har fått kan tyde på at det foreligger misligheter. Gjennom sitt arbeid skal revisor bidra til å forebygge og til å avdekke misligheter. Begrepet misligheter brukes oftest om tilsiktede handlinger. Det er særlig to typer tilsiktede handlinger som er relevante for revisor; uredelig regnskapsrapportering og underslag av eiendeler. Dersom revisor konstaterer misligheter, skal det straks sendes en skriftlig foreløpig innberetning til kontrollutvalget. Når forholdet er avklart, får kontrollutvalget endelig innberetning. Rådmannen skal ha kopi av innberetningene.

3 Risikovurdering

Risiko handler om:

- hva som kan gå galt
- hvor sannsynlig er det at noe går galt
- hva er konsekvensen hvis det skulle gå galt

Revisor utfører risikoanalyser av kommunen for å kartlegge eventuelle områder hvor det kan foreligge risiko som kan medføre vesentlige feil i regnskapet. Gjennom risikoanalysene vurderes risiko på ulike områder, og resultatet av analysene avgjør omfanget og valget av aktuelle revisjonshandlinger.

Kommunene er ganske stabile virksomheter, med faste oppgaver som skal løses innenfor budsjettets rammer. Den kommunale virksomheten må forholde seg til mange lover, forskrifter og rundskriv. Regelverket er omfattende og det vil alltid være en viss risiko for at ikke alle regler etterleves.

3.1 Kommunens økonomi

Kommunens plandokumenter, og da særlig handlingsplanen for 2019 – 2022, med år 2019 som årets budsjett beskriver og forklarer styringsprosessen og prinsipielle valg som ligger til grunn for dokumentene.
I Bamble kommunes plandokumenter har de gått bort fra ti konkrete mål over til tre fokusområder: samfunnsutvikling, tjenesteyting og organisasjon (jf. rådmannens utfordringsnotat fra aug. 18). Det skal beskrive kommunens hovedutfordringer og utviklingstrekk i handlingsplanperioden.

Kommunen har erfaringsmessig god styring på økonomien. Det er nøktern budsjettering, og for å kunne nå målene som er satt i budsjettet er det krav om innsparing i kommunens enheter. Bamble kommune har hatt lavere frie inntekter enn både sammenlignbare kommuner, Telemark og landet som helhet. Bamble har nærmet seg resten av kostragruppe 8 for frie inntekter, men er fremdeles lavere. Kommunen har likevel klart å bygge opp fond, og det gir kommunen et forholdsvis godt handlingsrom, og bedre enn sammenlignbare kommuner, noe tabellen øverst på neste side viser tydelig.

Frie inntekter per innbygger	2016	2017	2018
Bamble kommune	48 968	50 230	52 169
Kostragruppe 8	50 236	51 409	53 000
Landet utenom Oslo	52 158	53 619	55 124
Telemark	51 985	53 764	55 328

Fri egenkapital i prosent av brutto driftsinntekter	2016	2017	2018
Bamble kommune	12,8	15,2	14,9
Kostragruppe 8	7,9	9,1	10,1
Landet utenom Oslo	8,5	10,1	11,2
Telemark	5,5	7,4	7,8

Resultatet for kommunens enheter viser kun små avvik fra regulert budsjett i 2018, og det skyldes at det brukes eller avsettes til resultatfond for den enkelte enhet i forbindelse med regnskapsavslutningen. Ingen av enhetene i kommunen hadde store merforbruk, men enkelte har måttet bruke noe oppsparte midler fra tidligere år. Enhetenes årsmeldinger fra 2018 har nærmere forklaring av årsakene til mer- eller mindreforbruk.

Drift:

Rammene for kommunens drift er i hovedsak avhengig av statlige overføringer og skatteinntekter. Inntektene utgjør nesten 70% av sum driftsutgifter og kommunen er derfor sårbar for endringer i rammene for disse inntektene.
Kommunens finansinntekter gikk ned i forhold til fjoråret og det ble brukt av oppsparte midler på finansbufferfondet som skal håndtere svingninger i finansmarkedet. Fondet ble tilført en del av mindreforbruket for 2018, men er likevel ganske mye lavere enn hva målsettingen er.

Det er budsjettert med negativt netto driftsresultat (resultatgrad) de tre første årene i planperioden 2019 – 2022, noe som er langt under anbefalt nivå. Dette viser at kommunen er sårbar for uforutsette hendelser og endringer i budsjettforutsetningene. En kommunes netto resultatgrad[2] bør ligge på 1,75 % over tid. Anbefalingen om sunn kommuneøkonomi kommer fra Teknisk beregningsutvalg for kommunal og fylkeskommunal økonomi (TBU), som er nedsatt av Kommunal og moderniserings-departementet. Anbefalingen gjelder for kommunesektoren samlet, men gir likevel en indikasjon på hva som er fornuftig i den enkelte kommune.

Investeringer:

Kommunen har i 2019 budsjettert med kr 356 mill. i investeringer, noe som er mye høyere enn hva som er "normalår" for kommunen. Den største investeringen i planperioden er ny ungdomsskole på Grasmyr, og her vil hoveddelen av utgiftene komme i 2019 og 2020. I tillegg utgjør bygging av Nustadjordet og Nustadbakken en stor del av investeringene i 2019. Investeringene kommer tydelig fram i budsjettdokumentet, sammen med en omtale av de viktigste prosjektene.

[2] Netto resultatgrad: netto driftsresultat/sum driftsinntekter i prosent

Gjeld, likviditet og fond:

Netto lånegjeld pr innbygger (langsiktig gjeld korrigert for pensjon, utlån og ubrukte lånemidler) for Bamble kommune er lavere enn både Telemark totalt og sammenlignbare kommuner i kommunegruppe 8. Lånegjelden har vært forholdsvis stabil i flere år, men viser en økning i 2018, og vil øke mye når de store investeringene til ny ungdomsskole kommer i gang.

Økningen i lånegjeld vil få effekt på driftsregnskapet i form av høyere kapitalkostnader, selv om kommunen også vil få noe rentekompensasjon.

Langsiktig gjeld ex pensjonsforpliktelser i prosent av brutto driftsinntekter	2016	2017	2018
Bamble kommune	78,3	81,5	92,3
Kostragruppe 8	111,3	114,1	120,2
Landet utenom Oslo	101,3	101,9	105,6
Telemark	92,5	93,0	98,1

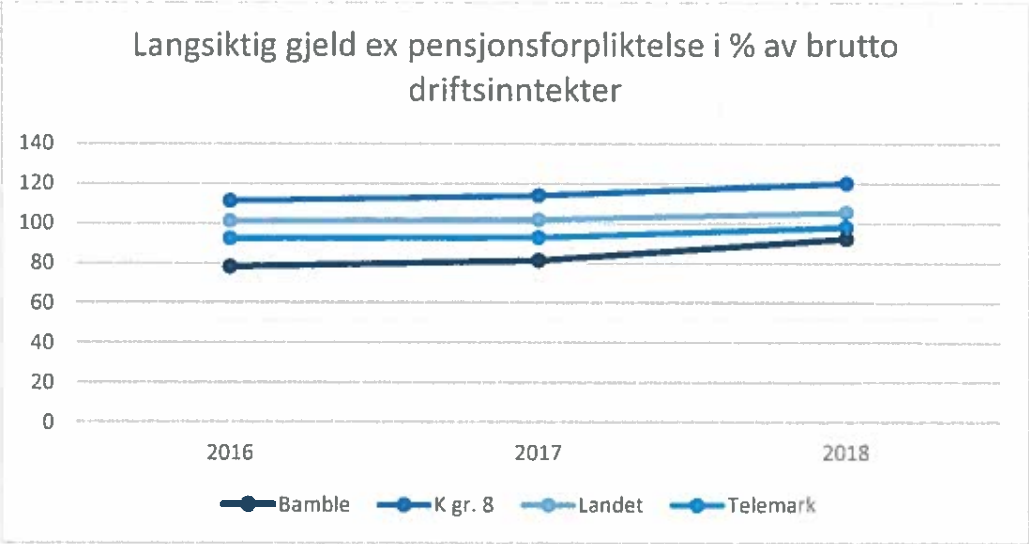

Selv om Bamble kommune fremdeles er lavere enn resten av utvalget stiger det mer enn de andre.

Netto renteeksponering i prosent av brutto driftsinntekter	2016	2017	2018
Bamble kommune	15,9	5,9	18,2
Kostragruppe 8	50,6	51,9	55,1
Landet utenom Oslo	39,6	39,5	42,3
Telemark	34,6	33,0	37,4

Her er Bamble langt under resten av utvalget, men de to neste årene vil endre dette bildet vesentlig på grunn av store investeringer. For landet som helhet har utviklingen vist at denne type gjeld stiger raskere enn driftsinntektene gjør, så flere fylkesmenn har blant annet uttrykt bekymring for utviklingen.

Likviditeten anses som god. Dette til tross for at kommunen ikke tar opp mer enn nødvendig lån for å finansiere investeringer, og også når vi ser bort fra midler på bundne fond.

Kommunens **disposisjonsfond** er omtrent uendret fra året før og utgjør 182 millioner kroner i 2018, før avsetning av årets resultat. Kr 10 millioner ble vedtatt avsatt til finansbufferfondet og resten til det generelle driftsfondet, bortsett fra mindre beløp til ulike tiltak i kommunen.

3.2 Bamble kommunes økonomiske internkontroll

Revisor skal opparbeide seg en forståelse av den økonomiske internkontrollen i kommunen. Ansvaret for internkontrollen er definert i kommuneloven og omtales der som "betryggende kontroll". Det innebærer at kommunen skal ha dokumentert økonomisk internkontroll i form av formaliseringer, dokumenter og rutiner som utarbeides, vedlikeholdes, kontrolleres og følges opp. Formålet er å sikre at kommunen har den ønskede utvikling, at lover og regler overholdes, at det er kvalitet og effektivitet i tjenestene og at kommunens omdømme og legitimitet ikke svekkes (KS). Rådmannens ansvar for den økonomiske internkontrollen skjerpes ytterligere i ny kommunelov, som trår i kraft fra 1.1.2020.

Den interne kontrollen kan deles i følgende komponenter:

- Kontrollmiljøet
- Kommunens risikovurderingsprosess
- Informasjonssystemet
- Kontrollaktiviteter
- Overvåking av kontroller

Bamble kommune har etablert rutiner på en rekke områder. På kommunens nettsider er det lett å finne både overordnede planer og detaljplaner for de forskjellige områdene. På Intranettet ligger også planer og reglementer lett tilgjengelig, noe som gir klare føringer for de ansatte som har behov for dette. Kommunen har en sterk regnskapsfunksjon, som ofte fanger opp feil som oppstår i regnskapet. De har også mange gode rutiner for avstemming av regnskapsposter, både gjennom året og i årsoppgjøret.

Revisor har tidligere pekt på at selv om kommunen har innført mange gode rutiner har det ikke alltid vært like stor bevissthet rundt kontroll av om rutinene fungerer som de skal. Dette er det satt fokus på og vi er av den oppfatning at kommunen er innstilt på å innføre kontroller som kan være egnet til å avdekke eventuelle avvik. Vi har tatt opp mangelfull kontroll av lønnskostnadene ute i enhetene, et tema vi har diskutert med administrasjonen gjennom flere år og som vi mener bør bli mer systematisk og dermed også bedre.

Vi anser kontrollmiljøet til å være godt, og som sagt tidligere er kompetansen på plan- og økonomiavdelingen god. Oppfølgingen av regnskap mot budsjett mener vi også er god, men den administrative rapporteringen gjennom året kunne vært styrket.

Revisor gjennomgår ulike rutiner i revisjonsarbeidet gjennom året. Viktige dokumenter for vårt arbeid er kommunens interne regelverk, regnskaps- og budsjettoppfølging og rutiner for attestasjon og anvisning. I 2018 ble det foretatt kartlegging av rutiner og kontroll av rutiner for vedtak og utbetalinger på NAV, samt kartlegging av ulike rutiner på Bamble helsehus. Vi har kartlagt rutine for vederlagsberegning for oppholdsbetaling på sykehjem, samt rutiner for fakturering, spesielt for barnehage og SFO, og oppfølging av regelverket for offentlige anskaffelser ved ulike typer innkjøp.

Kommunen har god budsjettdisiplin og utfører godt arbeid med budsjettering og rapportering i driftsrapportene. Revisor følger opp rapporteringen gjennom året, og det er sjelden vi finner feil ved rapporteringen, heller ikke ved registrering av budsjettvedtak i regnskapssystemet.

Det finnes mye litteratur på området om økonomisk internkontroll og heftet «Orden i eget hus» fra KS, er et godt arbeidsdokument om betryggende kontroll i kommunene. Vi vil fortsette å følge kommunens arbeid med økonomisk internkontroll i vårt arbeid framover.

Kommunen har et oppdatert økonomireglement, noe som vil bli obligatorisk i den nye kommuneloven. Reglementet er godt tilpasset Bamble kommune.

3.3 Organisering og systemer

Det var noen endringer i organiseringen av plan- og økonomiavdelingen i 2017, men det er ikke opplyst endringer i løpet av 2018, og kompetansen anses som god.

Bamble kommune har hatt Visma regnskap- og lønnssystem i flere år, og det ser ut til å fungere godt. Programmet Framsikt er tatt i bruk som nytt verktøy for budsjettering og rapportering.

3.4 Kommunalt foretak

Frisk Bris Bamble KF er organisert som et kommunalt foretak. Det har eget styre og rapporterer til kommunestyret minst to ganger per år. Foretakets regnskap føres i kommunen og revideres i årsoppgjøret. Kontrollutvalget behandler regnskapet også for dette selskapet.

4 Vurdering av vesentlighet

Revisor skal utføre arbeidet med sikte på å avdekke eventuelle vesentlige feil eller mangler. Det følger av revisjonsstandardene at revisor ved utarbeidelse av den overordnede revisjonsstrategien skal fastsette en vesentlighetsgrense for regnskapet totalt sett.

Vesentlighetsbegrepet brukes av revisor både ved planlegging og utførelse av revisjon. Begrepet er også sentralt når revisor skal ta stilling til hvordan vi skal håndtere identifisert feilinformasjon. Vesentlighetsgrensen brukes når revisor skal konkludere på de ulike avsnittene i revisjonsberetningen. I tilfeller hvor vi finner vesentlige feil får det konsekvenser i form av ulike typer kommentarer i selve revisjonsberetningen, jf. avsnitt 2.
I en *normal* (ren) revisjonsberetning rapporterer revisor at: *årsregnskapet avgitt i samsvar med lov og forskrifter og gir en dekkende fremstilling av den finansielle stillingen til ABC kommune per 31. desember 20X1, og av resultatet for regnskapsåret som ble avsluttet per denne datoen i samsvar med lov, forskrift og god kommunal regnskapsskikk i Norge.*

Vesentlighetsgrensen for regnskapet totalt sett fastsettes med bakgrunn i risikoanalysen, revisors profesjonelle skjønn og den generelle kunnskapen revisor har om kommunen. Vi vurderer blant annet følgende momenter:

- Kommunens investeringsaktivitet
- Bemanningssituasjonen og kompetansen innenfor plan- og økonomiavdelingen
- Økonomistyringen i kommunen
- Kommunens regnskaps- og budsjettoppfølging og økonomirapportering
- Størrelsen på de kommunale virksomhetene
- Politikernes og medias oppmerksomhet om kommunens økonomiske disposisjoner
- Kommunens økonomi- og lønnssystem
- Oppfølging innenfor delegasjon og desentraliserte økonomiløsninger
- Skifte av nøkkelpersonell
- Kommunens interne regelverk

5 Revisjonsplan

Med basis i risiko- og vesentlighetsvurderingene utarbeider revisor planer for revisjon av oppdraget. Revisjonsplanene angir de enkelte revisjonshandlingene som revisor skal utføre. Revisjonsplanene er revisjonens interne arbeidspapirer og skal ikke behandles politisk. Vi gjengir likevel hovedområdene av det vi har bestemt å se på i 2019, med bakgrunn i risikovurderingen.

5.1 Generelt:

- Merverdiavgift og momskompensasjon
  Dette er områder som kan innebære risiko for feil. Revisor bruker mye tid til å følge opp dette, blant annet ved attestasjon av terminoppgaver for momskompensasjon. Vi anser kommunens rutiner og kontroller for momskompensasjon for gode og vi finner sjelden vesentlige feil i våre kontroller. Merverdiavgift er et komplisert område i kommunene, og det følges derfor spesielt opp.
- Noe av kommunens drift kan være i konkurranse med andre aktører i et marked. I så fall kan kommunen miste fradraget for momskompensasjon. Kommunen må derfor ha rutiner som fanger opp når en konkurransesituasjon skulle oppstå. Skatteetaten er opptatt av denne problemstillingen og tolker regelverket strengt i sine kontroller av kommunene.
- Økonomirapportering
  Kontroll av:
  - økonomirapportering og oppfølging av budsjett
  - finansrapportering gjennom året
  - nye (vesentlige) avtaler med eksterne
- Virksomhetsbesøk, som innebærer observasjon av innkjøpt inventar og utstyr og kartlegging av rutiner og kontroller
- Tilgangskontroller (IT-systemer)
- Attestasjon og anvisningsrutiner, både for innkjøp og for lønnsområdet

5.2 Drift:

- Bokføring og rapportering av finansielle plasseringer
- Låneopptak og refinansiering av innlån
- Kartlegge systemer som genererer data til regnskapet (utenom lønnssystemet) og rutiner for avstemming mot regnskap
- Følge opp kommunens egen avstemming av lønn mot regnskap
- Analyse av lønnsutgiftene
- Oppholdsbetaling på sykehjem (vederlagsberegning), både kontroll av om rutiner fungerer som skissert og om det er tilstrekkelig arbeidsdeling

5.3 Investering:

- Oppfølging av investeringsbudsjett og –regnskap.
- Utplukk av enkelte investeringsprosjekter og følge opp disse
- Avgrensning mellom investering og drift, særlig fokus på enkelte prosjekter

6 Avslutning

Den overordnede revisjonsstrategiens risiko- og vesentlighetsvurderinger bygger på en foreløpig vurdering av bl.a. erfaring, historisk regnskapsmateriell og den interne kontroll som foreligger i kommunen.

Det videre arbeidet med regnskapsrevisjon kan avdekke forhold som kan medføre endringer i revisjonsstrategien. Vesentlige endringer skal dokumenteres og kontrollutvalget skal informeres om disse.

Skien, 21. august 2019
Telemark kommunerevisjon IKS

Kjell Ekman
oppdragsansvarlig/statsautorisert revisor

Lisbet Fines
oppdragsrevisor/registrert revisor

Temark

Agder og Telemark kontrollutvalgssekretariat IKS

Arkivsak-dok. 19/10234-17
Saksbehandler Benedikte Muruvik Vonen

Saksgang	Møtedato
Bamble kontrollutvalg	09.12.2019

Orientering om Risiko- og vesentlighetsvurderinger og planer for forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll 2020-2023 Bamble

Forslag fra sekretariatet:

Saken tas til orientering.

Bakgrunn for saken:

Av kommuneloven § 23-2 c og d fremgår det at kontrollutvalget skal påse at det utføres forvaltningsrevisjon av kommunens virksomhet og av selskaper kommunen har eierinteresser i, og at det føres kontroll med forvaltningen av kommunens eierinteresser i selskaper mv. (eierskapskontroll).

Saksopplysninger:

Forvaltningsrevisjoner og eierskapskontroller skal gjennomføres planmessig, og planen skal baseres på risiko- og vesentlighetsvurderinger. Kontrollutvalget bestilte i sitt møte 17.6.2019 sakene 11/19 og 12/19 slike risiko- og vesentlighetsvurderinger fra Telemark kommunerevisjon IKS. Disse vil bli lagt frem for kontrollutvalget i løpet av våren 2020, og vil dermed danne grunnlaget for planer for forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll 2020-2023.

Denne saken legges frem nå, for å gi et første innblikk i hva dette går ut på. Saksutskrift fra bestillingene av risiko- og vesentlighetsvurderingene følger ved saken, og forteller nærmere om hva forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll er.

Avtroppende kontrollutvalg ga på bakgrunn av sine erfaringer og tilegnet kompetanse om kommunen, innspill om risikoområder å vurdere i forbindelse med planene for forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll, i sitt møte 20.9.2019 sak 23/19. Disse var som følger:

- *Oppfølging av vedtak vedr. Skjærgårdshallen (regnskapsmessig skille)*
- *Økonomioppfølging av investeringsprosjekter*
- *Vekst i Grenland*
- *Eierskapskontroll vedr. kompetansesammensetning i styrer (kriterier i eierskapsstrategien?)*
- *Bemanningssituasjon og organisering pleie og omsorg*

Revisjonen er nå i gang med sitt analysearbeid, og vil orientere litt om dette og prosessen videre i møtet.

Vurdering fra sekretariatet:

Det er viktig å merke seg at denne saken ikke har som formål å lage noen plan, da det er et omfattende analysearbeid som skal gjennomføres før planene kan utarbeides. Den er ment som en del av opplæringen av det nye kontrollutvalget.

Vedlegg:

Saksutskrift sak 11-19 Bestilling av risiko- og vesentlighetsvurderinger som grunnlag for Plan for forvaltningsrevisjon 2020-2023
Saksutskrift sak 12-19 Bestilling av risiko- og vesentlighetsvurderinger som grunnlag for Plan for eierskapskontroll 2020-2023

Temark

Agder og Telemark kontrollutvalgssekretariat IKS

Saksutskrift

Arkivsak-dok. 19/10234-1
Arkivkode 217
Saksbehandler Benedikte Muruvik Vonen

Saksgang	Møtedato	Saksnr
1 Bamble kontrollutvalg	17.06.2019	11/19

Bestilling av risiko- og vesentlighetsvurdering som grunnlag for plan for forvaltningsrevisjon 2020-2023 Bamble

Forslag fra sekretariatet:

Bamble kontrollutvalg bestiller risiko- og vesentlighetsanalyse av kommunens virksomhet og virksomheten i kommunens selskaper i tråd med ny kommunelov § 23-3 fra Telemark kommunerevisjon IKS. Analysen forventes levert i løpet av våren 2020. Det forventes at både avtroppende og nytt kontrollutvalg blir sterkt involvert i analyseprosessen.

Bakgrunn for saken:

Ny kommunelov, som i hovedsak trer i kraft ved konstituering av nytt kommunestyre i Bamble i oktober 2019, sier følgende om forvaltningsrevisjon (§ 23-3):

Forvaltningsrevisjon innebærer å gjennomføre systematiske vurderinger av økonomi, produktivitet, regeletterlevelse, måloppnåelse og virkninger ut fra kommunestyrets eller fylkestingets vedtak.

Kontrollutvalget skal minst én gang i valgperioden, og senest innen utgangen av året etter at kommunestyret eller fylkestinget er konstituert, utarbeide en plan som viser på hvilke områder det skal gjennomføres forvaltningsrevisjoner. Planen skal baseres på en risiko- og vesentlighetsvurdering av kommunens eller fylkeskommunens virksomhet og virksomheten i kommunens eller fylkeskommunens selskaper. Hensikten med risiko- og vesentlighetsvurderingen er å finne ut hvor det er størst behov for forvaltningsrevisjon.

Planen skal vedtas av kommunestyret og fylkestinget selv. Kommunestyret og fylkestinget kan delegere til kontrollutvalget å gjøre endringer i planen.

Saksopplysninger:

Vi nærmer oss slutten av inneværende valgperiode, og det er på tide å tenke fremover mot ny valgperiode. For å sikre at kompetansen til det avtroppende kontrollutvalget blir tatt vare på i

overgangen til ny periode og nytt utvalg, er det naturlig at revisjonen allerede nå får bestillingen av ny analyse av kommunens virksomhet og virksomheten i kommunens selskaper. Det vil i tråd med fastsatt møte- og arbeidsplan for Bamble kontrollutvalg 2019 bli satt opp en egen sak i møtet i september 2019 der kontrollutvalget kan gi sine vurderinger av hvilke områder som kan være relevant å undersøke nærmere for vurdere om det kan være behov for forvaltningsrevisjon.

Det er imidlertid viktig å merke seg at det er det nye kontrollutvalget valgt på konstituerende møte i kommunestyret i oktober 2019 som skal legge frem Plan for forvaltningsrevisjon for det nye kommunestyret. Det er derfor ikke meningen at risiko- og vesentlighetsvurderingen skal ferdigstilles før også det nye kontrollutvalget har vært sterkt involvert i analyseprosessen. Det skal skje gjennom vinteren 2019-våren 2020. En grundig analyseprosess er nødvendig for å gjøre de beste prioriteringene av hvilke områder kontrollutvalget mener det er viktigst å gjennomføre forvaltningsrevisjoner på.

Det er nytt i ny kommunelov at det skal lages en felles plan for forvaltningsrevisjoner som gjelder både egen virksomhet og kommunens selskaper. Dette er gjort for at kontrollen av kommunale tjenester skal behandles likt uansett om kommunen løser oppgavene innen egen organisasjon eller gjennom et selskap. Det er også nytt at kravet om risiko- og vesentlighetsanalyse fremgår av lovteksten og ikke som før i forskrift om kontrollutvalg. Risiko- og vesentlighetsanalysen er det som i tidligere forskrift ble kalt overordnet analyse.

Vurdering fra sekretariatet:

Saken er ment som et startpunkt for arbeidet med risiko- og vesentlighetsvurderingen. Forvaltningsrevisjon skal gjennomføres av revisjonen, men loven sier ikke noe om hvem som skal gjennomføre analysen. Denne bestillingen vil dermed være avklarende i forhold til revisjonen i forhold til dette.

Bamble kontrollutvalg har behandlet saken i møte 17.06.2019 sak 11/19

Møtebehandling
Sekretariatet innledet kort.

Votering
Enstemmig for forslag til vedtak.

Vedtak
Bamble kontrollutvalg bestiller risiko- og vesentlighetsanalyse av kommunens virksomhet og virksomheten i kommunens selskaper i tråd med ny kommunelov § 23-3 fra Telemark kommunerevisjon IKS. Analysen forventes levert i løpet av våren 2020. Det forventes at både avtroppende og nytt kontrollutvalg blir sterkt involvert i analyseprosessen.

RETT UTSKRIFT
DATO 17.juni.2019

Temark

Agder og Telemark kontrollutvalgssekretariat IKS

Saksutskrift

Arkivsak-dok. 19/10234-2
Arkivkode 217
Saksbehandler Benedikte Muruvik Vonen

Saksgang	Møtedato	Saksnr
1 Bamble kontrollutvalg	17.06.2019	12/19

Bestilling av risiko- og vesentlighetsvurdering som grunnlag for plan for eierskapskontroll 2020-2023 Bamble

Forslag fra sekretariatet:

Bamble kontrollutvalg bestiller risiko- og vesentlighetsanalyse av kommunens virksomhet og virksomheten i kommunens selskaper i tråd med ny kommunelov § 23-3 fra Telemark kommunerevisjon IKS. Analysen forventes levert i løpet av våren 2020. Det forventes at både avtroppende og nytt kontrollutvalg blir sterkt involvert i analyseprosessen.

Bakgrunn for saken:

Ny kommunelov, som i hovedsak trer i kraft ved konstituering av nytt kommunestyre i Bamble i oktober 2019, sier følgende om forvaltningsrevisjon (§ 23-3):

Forvaltningsrevisjon innebærer å gjennomføre systematiske vurderinger av økonomi, produktivitet, regeletterlevelse, måloppnåelse og virkninger ut fra kommunestyrets eller fylkestingets vedtak.

Kontrollutvalget skal minst én gang i valgperioden, og senest innen utgangen av året etter at kommunestyret eller fylkestinget er konstituert, utarbeide en plan som viser på hvilke områder det skal gjennomføres forvaltningsrevisjoner. Planen skal baseres på en risiko- og vesentlighetsvurdering av kommunens eller fylkeskommunens virksomhet og virksomheten i kommunens eller fylkeskommunens selskaper. Hensikten med risiko- og vesentlighetsvurderingen er å finne ut hvor det er størst behov for forvaltningsrevisjon.

Planen skal vedtas av kommunestyret og fylkestinget selv. Kommunestyret og fylkestinget kan delegere til kontrollutvalget å gjøre endringer i planen.

Saksopplysninger:

Vi nærmer oss slutten av inneværende valgperiode, og det er på tide å tenke fremover mot ny valgperiode. For å sikre at kompetansen til det avtroppende kontrollutvalget blir tatt vare på i

overgangen til ny periode og nytt utvalg, er det naturlig at revisjonen allerede nå får bestillingen av ny analyse av kommunens virksomhet og virksomheten i kommunens selskaper. Det vil i tråd med fastsatt møte- og arbeidsplan for Bamble kontrollutvalg 2019 bli satt opp en egen sak i møtet i september 2019 der kontrollutvalget kan gi sine vurderinger av hvilke områder som kan være relevant å undersøke nærmere for vurdere om det kan være behov for forvaltningsrevisjon.

Det er imidlertid viktig å merke seg at det er det nye kontrollutvalget valgt på konstituerende møte i kommunestyret i oktober 2019 som skal legge frem Plan for forvaltningsrevisjon for det nye kommunestyret. Det er derfor ikke meningen at risiko- og vesentlighetsvurderingen skal ferdigstilles før også det nye kontrollutvalget har vært sterkt involvert i analyseprosessen. Det skal skje gjennom vinteren 2019-våren 2020. En grundig analyseprosess er nødvendig for å gjøre de beste prioriteringene av hvilke områder kontrollutvalget mener det er viktigst å gjennomføre forvaltningsrevisjoner på.

Det er nytt i ny kommunelov at det skal lages en felles plan for forvaltningsrevisjoner som gjelder både egen virksomhet og kommunens selskaper. Dette er gjort for at kontrollen av kommunale tjenester skal behandles likt uansett om kommunen løser oppgavene innen egen organisasjon eller gjennom et selskap. Det er også nytt at kravet om risiko- og vesentlighetsanalyse fremgår av lovteksten og ikke som før i forskrift om kontrollutvalg. Risiko- og vesentlighetsanalysen er det som i tidligere forskrift ble kalt overordnet analyse.

Vurdering fra sekretariatet:
Saken er ment som et startpunkt for arbeidet med risiko- og vesentlighetsvurderingen. Forvaltningsrevisjon skal gjennomføres av revisjonen, men loven sier ikke noe om hvem som skal gjennomføre analysen. Denne bestillingen vil dermed være avklarende i forhold til revisjonen i forhold til dette.

Vedlegg:
Skriv inn vedlegg her

Bamble kontrollutvalg har behandlet saken i møte 17.06.2019 sak 12/19

Møtebehandling
Sekretariatet innledet kort.

Votering
Enstemmig for forslag til vedtak.

Vedtak
Bamble kontrollutvalg bestiller risiko- og vesentlighetsanalyse av kommunens virksomhet og virksomheten i kommunens selskaper i tråd med ny kommunelov § 23-3 fra Telemark kommunerevisjon IKS. Analysen forventes levert i løpet av våren 2020. Det forventes at både avtroppende og nytt kontrollutvalg blir sterkt involvert i analyseprosessen.

RETT UTSKRIFT
DATO 17.juni.2019

Temark

Agder og Telemark kontrollutvalgssekretariat IKS

Arkivsak-dok. 19/17885-1
Saksbehandler Benedikte Muruvik Vonen

Saksgang	Møtedato
Bamble kontrollutvalg	09.12.2019

Møte- og arbeidsplan 2020 for Bamble kontrollutvalg

Forslag fra sekretariatet:

Møte- og arbeidsplan 2020 for Bamble kontrollutvalg godkjennes.

Planen og møtedatoene er veiledende og kontrollutvalget står fritt til å ta opp de saker og avholde de møter utvalget ønsker.

Møtedatoer 2020: Mandager kl. 09:00.
10.2.2020 – 20.4.2020 – 8.6.2020 – 14.9.2020 – 26.10.2020 – 7.12.2020.

Vedtaket oversendes kommunestyret til orientering.

Saksopplysninger:

Det nærmer seg nytt år, og det er tid for å utarbeide en møte-/arbeidsplan for kontrollutvalget i Bamble kommune for kommende år. Møteplanen settes i utgangspunktet opp med 6 møter i 2020, i tråd med det som er avtalt med sekretariatet. Det er forsøkt tatt hensyn til kommunens plan for behandling av årsregnskap 2019 for Bamble kommune, men det kan bli behov for endringer.

Kontrollutvalget har den siste tiden hatt møtene sine på mandager kl. 09:00. Det foreslås at møtedag og –tidspunkt beholdes. Varigheten på møtet bestemmes av saksmengden til møtet og utvalgets behandling av sakene. Møte-/arbeidsplanen skal videre legges frem som orienteringssak i kommunestyret.

Møte- og arbeidsplanen er ikke å forstå som en fullstendig presentasjon av alle de oppgaver/saker som kontrollutvalget vil behandle i løpet av året, men legger vekt på de oppgaver som utvalget lovverket er pålagt å behandle.

Det stilles stadig større krav og forventninger til kontrollutvalgets kompetanse, både fra det politiske miljø og kommunens innbyggere. Det vil derfor bli lagt til rette for opplæring og kursvirksomhet for medlemmene i kontrollutvalget. Denne kan skje regionalt (vår- og høstkonferanse i regi av Temark/Vetaks) og/eller gjennom sentrale tilbud. Temark anbefaler at alle medlemmer deltar på enten den årlige Kontrollutvalgskonferansen i regi av Norges Kommunerevisorforbund (januar) og/eller Fagkonferansen i regi av Forum for kontroll og tilsyn (juni).

Sekretariatet foreslår vedlagte møte-/arbeidsplan 2020 for Bamble kontrollutvalg.

Vedlegg:
Møte- og arbeidsplan 2020 Bamble KU

Temark

Agder og Telemark kontrollutvalgssekretariat IKS

Bamble kontrollutvalg
Møte-/arbeidsplan 2020

(29.-30.1.2020: Kontrollutvalgskonferanse i regi av Norges Kommunerevisorforbund, Gardermoen)

Mandag 10.2.2020 kl. 09:00 – 12:00

- Godkjenning av innkalling og protokoll
- Årsmelding 2019 fra kontrollutvalget
- Oppfølging av generell eierskapskontroll Styresammensetning, styreevaluering og valg av styremedlemmer (om ny eierskapsmelding er utarbeidet)
- Revisors uavhengighet 2020 forvaltningsrevisjon
- Orienteringer fra revisjonen
- Referatsaker
- Eventuelt

Mandag 20.4.2020 kl. 09:00 – 12:00

- Godkjenning av innkalling og protokoll
- Årsregnskap 2019 for Bamble kommune og Frisk Bris Bamble KF
- Risiko- og vesentlighetsvurderinger som grunnlag for plan for forvaltningsrevisjon 2020-2023
- Risiko- og vesentlighetsvurderinger som grunnlag for plan for eierskapskontroll 2020-2023
- Orienteringer fra revisjonen
- Referatsaker
- Eventuelt

(April 2020: Vårkonferanse i regi av Temark, Agder/Telemark)

(3.-4.6.2020: Fagkonferanse i regi av Forum for kontroll og tilsyn, Gardermoen)

Fredag 8.6.2020 kl. 09:00 – 12:00

- Godkjenning av innkalling og protokoll
- Orientering om 1. tertial 2020
- Oppfølging av forvaltningsrevisjon Byggesaksbehandling
- Plan for forvaltningsrevisjon 2020-2023
- Bestilling av prosjektplan første forvaltningsrevisjon
- Plan for eierskapskontroll 2020-2023
- Revisors uavhengighet 2020 regnskapsrevisjon
- Orienteringer fra revisjonen
- Referatsaker
- Eventuelt

Mandag 14.9.2020 kl. 09:00 – 12:00

- Godkjenning av innkalling og protokoll
- Budsjett for kontroll, tilsyn og revisjon 2021
- Bestilling av første forvaltningsrevisjonsprosjekt
- Bestilling av prosjektplan første eierskapskontroll
- Overordnet revisjonsstrategi 2020
- Orienteringer fra revisjonen
- Referatsaker
- Eventuelt

Temark

Agder og Telemark kontrollutvalgssekretariat IKS

Mandag 26.10.2020 kl. 09:00 – 12:00

- Godkjenning av innkalling og protokoll
- Orientering om 2. tertial 2020
- Bestilling av første eierskapskontroll
- Møte-/arbeidsplan 2021 for kontrollutvalget
- Orienteringer fra revisjonen
- Referatsaker
- Eventuelt

(November 2020: Høstkonferanse i regi av Temark, Agder/Telemark)

Mandag 7.12.2020 kl. 09:00 – 12:00

- Godkjenning av innkalling og protokoll
- Orientering om budsjett 2021 for Bamble kommune
- Orienteringer fra revisjonen
- Referatsaker
- Eventuelt

Det kan være aktuelt å kalle inn rådmannen (/representanter fra administrasjonen) for å orientere om aktuelle saker/temaer utover de punktene som er nevnt i planen. Enkelte saker kan bli flyttet til et annet møte.

Temark

Agder og Telemark kontrollutvalgssekretariat IKS

Arkivsak-dok. 19/02851-9
Saksbehandler Benedikte Muruvik Vonen

Saksgang	Møtedato
Bamble kontrollutvalg	09.12.2019

Orienteringer fra revisor 9.12.2019

Forslag fra sekretariatet:

Saken tas til orientering.

Bakgrunn for saken:

Kontrollutvalget har et påseansvar for at det blir gjennomført forsvarlig revisjon i kommunen. For å holde utvalget orientert om det pågående revisjonsarbeidet i kommunen, orienterer revisor kontrollutvalget fortløpende gjennom året.

Saksopplysninger:

Revisor orienterer om aktuelle saker i den løpende revisjonen og oppdrag den jobber med i Bamble kommune, utover det som er tatt opp i egne saker i møtet.

Temark

Agder og Telemark kontrollutvalgssekretariat IKS

Arkivsak-dok. 19/02862-9
Saksbehandler Benedikte Muruvik Vonen

Saksgang	Møtedato
Bamble kontrollutvalg	09.12.2019

Referatsaker 9.12.2019

Forslag fra sekretariatet:

Saken tas til orientering.

Saksopplysninger:

1. Kommunestyrets behandling av saker fra/av særlig betydning for kontrollutvalget:
    a. 23.09.2019:
        i. PS 54/19 Inntreden av nye eiere i Agder og Telemark kontrollutvalgssekretariat IKS og endringer i selskapsavtalen
    b. 10.10.2019:
        i. PS 4/19 Valg av kontrollutvalg for perioden 2019-2023
    c. 07.11.2019:
        i. RS 58/19 Protokoll Bamble kontrollutvalg 20.09.2019
        ii. RS 59/19 Oversendelse til kommunestyret – Budsjett for kontrollarbeidet 2020 Bamble
2. Henvendelse vedr. søknad om tilskudd etter avlingssvikt 2018
3. NKRF Kontrollutvalgskonferansen 29.-30.1.2020 – påmelding?
4. FKT Fagkonferansen 3.-4.6.2020 Gardermoen
5. Neste møte

Temark

Agder og Telemark kontrollutvalgssekretariat IKS

Arkivsak-dok. 19/02856-9
Saksbehandler Benedikte Muruvik Vonen

Saksgang	Møtedato
Bamble kontrollutvalg	09.12.2019

Eventuelt 9.12.2019